Regionledningskontoret
Sophie Giers Arekrans

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2021-12-15

TRN 2021-0223

Tillväxt- och
regionplanenämnden

Yttrande över VA-plan för Botkyrka kommun

Regionledningskontorets förslag till beslut

Tillväxt- och regionplanenämnden beslutar följande.

1. Regiondirektörens tjänsteutlåtande utgör Region Stockholms yttrande till Botkyrka kommun över förslag till VA-plan.

2. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

Botkyrka kommun har remitterat ärendet Vatten och avloppsplan för Botkyrka kommun, till Region Stockholm för yttrande.

VA-planen är en del av Botkyrka kommuns långsiktiga, strategiska vattenplanering. Den syftar till att vara ett verktyg för VA-utbyggnad i befintlig bebyggelse och förväntade utbyggnadsplaner enligt översiktsplan. Genom VA-planen avser kommunen få bättre kontroll över VA-taxans utveckling, samt bidra till bättre kvalitet i grundvatten, vattendrag, sjöar och kustvatten.

Region Stockholm ser positivt på VA-planens innehåll med både generella principer och konkreta åtgärder, hänvisningar till relevant lagstiftning och kopplingar till kommunens andra styrdokument, program och planer. Region Stockholm saknar ett förtydligande i hur kommunen och planen ställer sig till den regionala vattenförsörjningsplanen, då Botkyrka kommun ännu inte antagit denna. Region Stockholm saknar även en beskrivning av hur kommunen avser arbeta med mellankommunal samverkan i frågan, och ser att planen behöver kompletteras med en tydligare beskrivning av vattenplanering ur ett sådant perspektivet.

Bakgrund

Botkyrka kommun har remitterat ärendet VA-plan för Botkyrka kommun, till Region Stockholm för yttrande. Tillväxt- och regionplanenämnden svarar på Region Stockholms vägnar.

VA-planen är en del av Botkyrka kommuns långsiktiga, strategiska vattenplanering som omfattar såväl dricks- och spillvatten som dagvatten.

Den syftar till att vara ett verktyg och innehåller bland annat kriterier för bedömning av områden som ska omfattas av VA-utbyggnadsplan i befintlig bebyggelse och förväntade utbyggnadsplaner enligt översiktsplan. VA-planen beskriver hur kommunens VA-verksamhet ser ut idag, hur ansvaret är fördelat och vilka utmaningar som kommunen står inför. Den innehåller också handlingsplaner med de åtgärdsbehov som identifierats för att kunna uppnå målen i kommunens VA- och dagvattenstrategi. Genom VA-planen avser kommunen få bättre kontroll över VA-taxans utveckling, samt bidra till bättre kvalitet i grundvatten, vattendrag, sjöar och kustvatten. VA-planen utgår från dagens förutsättningar och kommunen ser att den därmed kommer att behöva uppdateras efterhand som förutsättningarna förändras och kommunen utvecklas.

Region Stockholms yttrande
Region Stockholm ser positivt på kommunens förslag till VA-plan som ett komplement till kommunens övriga styrdokument för vattenplanering. Genom dokumentet visar kommunen på ett väl genomarbetat och ambitiöst upplägg som behandlar vattenfrågorna på ett ansvarsfullt sätt. Region Stockholm ser positivt på VA-planens innehåll med både generella principer och konkreta åtgärder, hänvisningar till relevant lagstiftning och kopplingar till kommunens andra styrdokument, program och planer. Region Stockholm ser positivt på VA-planens hänvisning till den regionala vattenförsörjningsplanen, men ser att VA-planen behöver förtydligas med hur kommunen ställer sig till denna och hur den påverkar kommunens arbete med frågan, då Botkyrka kommun enligt uppgift från Länsstyrelsen i Stockholms län ännu inte antagit den regionala vattenförsörjningsplanen.

Vattenfrågor har en tydlig mellankommunal karaktär och Region Stockholm saknar en beskrivning av hur kommunen avser arbeta med mellankommunal samverkan i frågan, och ser att planen behöver kompletteras med en tydligare beskrivning av vattenplanering ur ett sådant perspektivet.

Ekonomiska konsekvenser
Beslutet bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser för Region Stockholm.

Carina Lundberg Uudelepp
Regiondirektör

Anton Västberg
Utvecklingsdirektör

Beslutsunderlag

1. VA-plan för Botkyrka kommun - remissversion
2. Bilaga 1 VA-utbyggnadsplanen i befintlig bebyggelse
3. Bilaga 2 VA-behov som konsekvens av kommunens förväntade utbyggnadsplaner
4. Bilaga 3 Uppföljning av åtgärder från kommunens dricksvattenutredning samt aktiviteter för att uppnå målen i kommunens VA- och dagvattenstrategi

Beslutsexpediering

1. Botkyrka kommun

Godkänd av Carina Lundberg Uudelepp, 2021-12-15

STYRDOKUMENT I BOTKYRKA KOMMUN

VA-plan

REMISS

Diarienummer: TFN /2021:00259
Dokumentet är beslutat av: Kommunfullmäktige
Dokumentet beslutades den: xx januari 2022
Dokumentet gäller för: Alla nämnder
Dokumentet gäller till den: xx januari 2027

REMISS

Dokumentansvarig är: Teknik- och fastighetsnämnden
För revidering av dokumentet ansvarar: Teknik- och fastighetsnämnden
För uppföljning av dokumentet ansvarar: Teknik- och fastighetsnämnden
Relaterade dokument: Bilagor 1, 2 och 3 till VA-plan

Inledning

Genom att arbeta strategiskt och sammanhållet med vattenplanering skapar vi på Botkyrka kommun bättre förutsättningar för en effektiv och hållbar VA-försörjning.

Vattnet har många värden, ekologiska, sociala och ekonomiska. Dessa värden korsas med varandra när klimatförändringar, ökade miljökrav, snabb befolkningstillväxt och en åldrad infrastruktur ställer krav på kommunen. Dessutom riskerar bristfälliga enskilda avlopp, så kallade små avloppsanläggningar, att förorena och bidra till att vattenförekomster inte uppnår god status. Det är även en stor risk för vattenbrist för enskilda brunnsägare om grundvattennivåerna sjunker.

Botkyrka kommuns VA-plan är ett verktyg för långsiktig hållbar planering av vatten- och avloppsförsörjningen i hela kommunen, oavsett om det sker i allmän eller enskild regi. Med en medveten planering får kommunen bättre kontroll över VA-taxans utveckling samtidigt som vi bidrar till allt bättre förhållanden i grundvatten, vattendrag, sjöar och kustvatten. VA-planeringen omfattar både dricksvatten, spillvatten och dagvatten.

VA-enheten, miljöenheten, planenheten, mark och exploateringsenheten och kommunledningsförvaltning har tagit fram en VA-plan under 2021. Inom ramen för projektet togs även fram en VA-och dagvattenstrategi samt riktlinjer för en hållbar dagvattenhantering. Dessa dokument motsvarar VA-policy i Havs och vattenmyndighetens vägledning (HaV) och utgörs av övergripande ställningstaganden som är vägledande för det fortsatta arbetet med handlingsplaner inom ramen för **VA-planen.** Arbetet har letts av VA-enheten och kommunicerats samt förankrats med kommunledningsförvaltningen, samhällsbyggnadsförvaltningen och andra enheter inom teknik- och fastighetsförvaltningen.

VA-planen är en produkt av dagens förutsättningar och kommer därför att behöva uppdateras efterhand som förutsättningarna förändras och kommunen utvecklas. Det är lämpligt att VA-plan med bilagor ses över och revideras vart femte år.

Botkyrka, november 2021

REMISS

Innehåll

Inledning 3
Bakgrund 5
Planering för långsiktigt hållbar VA-försörjning 6
VA-plan 6
Definitioner 7
Ansvarsfördelning 8
Den allmänna VA-anläggningen 8
Verksamhetsområde 10
Dricksvatten 11
Botkyrka Kommuns vattenverk 11
Tullinge vattenverk 11
Regional vattenförsörjningsplan för Stockholms län 11
Distribution av dricksvatten 12
Avloppsvatten 13
Spillvatten 13
Dagvatten 14
Botkyrka kommuns dagvattenanläggningar 14
Botkyrka kommuns VA- och dagvattenstrategi 15
Riktlinjer för hållbar dagvattenhantering 15
Behov i den befintliga dagvattenanläggningen 16
VA-försörjning utanför nuvarande verksamhetsområde 17
VA-utbyggnadsplan 17
Plan för enskild VA-försörjning 20
Riktlinjer för enskild VA-försörjning 21
VA-behov som konsekvens av förväntade utbyggnadsplaner 23
Hållbarhetsindex 24
VA-ekonomin 25
Särredovisningsprincipen 26
Självkostnadsprincipen 26
VA-kollektivet och skattekollektivet 26
Utmaningar 27
Klimatförändringar 27
Ökade miljökrav 27
Ökade krav på säkerhet 27
En åldrad infrastruktur 28
Vidare arbete 28
Samverkan 28
Säkerhetsarbete 29
Omorganisation 29
Förnyelsebehov av ledningsnätet 29
Nödvattenplan 30
Dagvatten 30
VA-plan bilaga 3 31
Botkyrkas Blå värden med sitt lokala åtgärdsprogram för att uppnå MKN 31
Översvämningar på grund av skyfall 31
Enskild VA-försörjning 31
Referenser 32

REMISS

Bakgrund

Botkyrka kommun är en del av Stockholmsregionen. Stockholmsregionen är en av Europas snabbast växande storstadsregioner. Enligt Regional Utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUFS 2050 förväntas vi vara minst 3,4 miljoner invånare i Stockholms län år 2050. Den snabba befolkningstillväxten är positiv för regionen, samtidigt som den också för med sig stora utmaningar. För en hållbar utveckling är ambitionen att i första hand koncentrera nya bostäder till regionala stadskärnor genom förtätning i goda kollektivtrafiklägen.

Den regionala utvecklingsplanen har pekat ut knutpunkter i trafiksystemet som ska utvecklas till regionala stadskärnor med tillkommande bostäder och arbetsplatser. Flemingsberg med omland i Botkyrka och Huddinge kommun är en av de utpekade regionala stadskärnorna och för att realisera de regionala ambitionerna har de båda kommunerna en ledande roll.

Botkyrka ska bedriva ett aktivt miljö- och klimatarbete samtidigt som näringslivet expanderar. Antal invånare vid skrivande stund är drygt 94 000 invånare.

Kommunens ambition är att bostadsbyggandet ska öka. I kommunens program för bostadsförsörjning år 2016 står att översiktsplanen för kommunen ger utrymme för 20 000 nya bostäder under de kommande 30 åren. Detta innebär att kommunen ska möjliggöra färdigställande av minst 600 bostäder per år. Utbyggnadstakten av kommunalt VA kommer med föreslagen utbyggnadsplan behöva öka markant.

VA-frågor styrs idag av ett flertal olika lagar. Därför är det viktigt att hanteringen av dessa frågor samordnas. De mest centrala lagarna är miljöbalken, MB, lagen om allmänna vattentjänster, LAV eller ”vattentjänstlagen” och plan- och bygglagen, PBL. Därtill kommer lagstiftningen om markåtkomst och om olika samverkansformer såsom anläggningslagen, AL, ledningsrättslagen, samt lag om förvaltning av samfälligheter. När det gäller dricksvatten tillkommer livsmedelslagstiftningen. Det finns även lagen om extraordinära händelser, LEH vilken innehåller bestämmelser om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. LEH ställer därmed krav på beredskap att hantera uppkomna kriser inom en mängd sakområden, varav dricksvattenförsörjning är ett.

REMISS

Planering för långsiktigt hållbar VA-försörjning

VA-översikten färdigställdes 2021. Den beskriver hur VA-försörjningen fungerar idag och vilka förändringsbehov som finns. VA-översikten är ett internt arbetsdokument för vatten- och avloppsenheten.

VA- och dagvattenstrategi tillsammans med riktlinjer för hållbar dagvattenhantering motsvarar VA-policy i HAV:s vägledning men är mer detaljerad med avseende på dagvattenfrågor. VA- och dagvattenstrategin framtogs i dialog med alla berörda aktörer i kommunen och antogs av Kommunfullmäktige vintern 2021. Strategin utgör en viktig grund för VA-planen.

VA-planen med bilagor innehåller bland annat kriterier för bedömning av områden som ska omfattas av VA-utbyggnadsplan i befintlig bebyggelse och förväntade utbyggnadsplaner enligt översiktsplan.

Den innehåller även handlingsplaner med de åtgärdsbehov som identifierats för att kunna uppnå målen i VA- och dagvattenstrategin. Teknik och fastighetsnämnden har även fått i uppdrag att årlig rapportera uppföljning av målen till kommunfullmäktige.

ABVA - Inom verksamhetsområde för de olika vattentjänsterna gäller Lagen om allmänna vattentjänster (SFS 2006:412). Bestämmelser och mer specifik information som gäller inom Botkyrka kommun finns i ABVA – Allmänna bestämmelser för användning av kommunens allmänna vatten och avloppsanläggning. ABVA är det regelverk som gäller för Botkyrka kommun och godkändes av Kommunfullmäktige den 27 mars 2014. Dokumentet håller på att ses över och kommer att uppdateras under år 2022. Den reglerar bland annat anslutningar till det allmänna VA-nätet. ABVA beskriver även VA-huvudmannens och kundens skyldigheter kring till exempel leverans, VA-installationer och underhåll.

VA-taxa –VA-taxan fastställs varje år. VA-taxan består av två delar, anläggningsavgifter och brukningsavgifter. Anläggningsavgiften är en engångsavgift som betalas i samband med anslutning till det kommunala VA-nätet. Brukningsavgiften är en periodisk avgift som betalas regelbundet varje år för att täcka VA-verksamhetens löpande kostnader som exempelvis drift- och underhåll, ränta och avskrivningar.

VA-plan

VA-planen 2021 består av ett huvuddokument samt tre bilagor:

- I Bilaga 1 beskrivs VA-utbyggnadsplanen i befintlig bebyggelse.
- I Bilaga 2 beskrivs VA-behov som konsekvens av kommunens förväntade utbyggnadsplaner.
- I Bilaga 3 följs upp de åtgärder som har listas upp i kommunövergripande dricksvattenutredning samt beskrivs vilka aktiviteter som behöver utföras

REMISS

för att uppnå målen i VA- och dagvattenstrategin. Uppföljning av aktiviteterna sker i kommunens planering och uppföljningsverktyg.

Definitioner

Begrepp	Förklaring
HAV	Havs- och Vattenmyndigheten
LAV	Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster
PBL	Lag (2010:900), Plan- och Bygglagen
BBR	Boverkets byggregler – BFS 2020:4
VA	Vatten- och avlopp (inkluderar vatten, spillvatten och dagvatten)
VV	Vattenverk
Allmän VA-anläggning	En VA-anläggning över vilken en kommun har ett rättsligt bestämmande inflytande och som har ordnats och används för att uppfylla kommunens skyldigheter enligt LAV.
Anläggningsavgift/Anslutningsavgift	Engångsavgift som fastighetsägare inom verksamhetsområde är skyldiga att betala när förbindelsepunkt för VA upprättats och meddelats fastighetsägaren. Avgiften syftar till att finansiera fastighetens andel i den allmänna VA-anläggningen.
Avloppsvatten	Samlingsnamn för dagvatten och spillvatten
BDT-vatten	Bad-, disk- och tvättvatten.
Dagvatten	Vatten som tillfälligt avrinner från markytan eller från annan konstruktion, till exempel regnvatten, smältvatten, spolvatten eller framträngande grundvatten.
Spillvatten	Vatten från hushållsavlopp, WC samt bad, dusch, disk och tvätt.
Kombinerat ledningsnät	När spill- och dagvatten avleds i samma ledning
Tillskottsvatten	Är drän- och grundvatten som läcker in i otäta ledningar, dagvatten som leds in genom felaktigt anslutna rännstensbrunnar, stuprör eller spygatter eller överläckage från trasiga dagvattenledningar.
Förnyelseplanering	Strategisk planering för hur VA-ledningsförnyelsen ska utföras i de närmaste åren.
Bräddning	Innebär att avloppsvatten (till stora delar bestående av dagvatten) släpps ut obehandlat till recipienten vid sådana förhållanden då avloppsledningsnätets eller avloppsreningsverkets kapacitet överskrids, till exempel vid extrema skyfall.
Verksamhetsområde	Verksamhetsområde är det geografiska område inom vilket en eller flera vattentjänster har eller ska ordnas genom en allmän VA-anläggning. Beslut om verksamhetsområde innebär att lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV) samt föreskrifter beslutade med stöd av denna lag (VA-taxa, ABVA etc.) blir tillämpliga på förhållandet mellan

REMISS

	huvudman för den allmänna VA-anläggningen och fastighetsägare eller annan användare inom området.
Recipient	Vattenområde som är mottagare för renat eller orenat avlopps- och dagvatten. Botkyrkas recipienter finns beskrivna i Botkyrkas vattenprogram ”Botkyrkas blå värden”.

Ansvarsfördelning

Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens övergripande mål samt översiktsplaneringen av mark och vatten i kommunen. Översiktsplan antogs av kommunfullmäktige den 22 maj 2014. Efter en översyn blev planen aktualitetsförklarad av kommunfullmäktige den 26 april 2018. Då beslutades om ändringar som fördes in i ett särskilt dokument.

Översiktsplanen visar hur kommunen vill använda marken och vattnet, var vi kan bygga och var vi behöver värna om det som redan finns. Den tar sikte på framtiden – hur vi vill att kommunen ska utvecklas fram till år 2040.

Översiktsplanen innehåller även riktlinjer för bostadsförsörjningen och fungerar som ett stöd för framtida planering genom att sätta varje plats i ett större och övergripande sammanhang.

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för att anskaffa, bearbeta och iordningställa mark för bostads-, affärs- och industriändamål. I uppdraget ingår även ansvaret för att bygga gemensamma anläggningar för gator, grönområden samt vatten och avlopp i exploateringsprojekt.

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar även för detaljplanering, bygglov samt mätning och kartframställning.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens huvudansvar är myndighetsutövning inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

Teknik- och fastighetsnämnden ansvarar för kommunens lokalförsörjning och fastighetsförvaltning samt skötsel, underhåll och utbyggnad av vatten och avlopp.

Teknik- och fastighetsnämnden ser till att VA-huvudmannen levererar rent vatten och avleder avloppsvatten på ett långsiktigt och hållbart sätt. Detta görs i syfte att skydda hälsa och miljön samt bidra till vidareutveckling av Botkyrka kommun.

Den allmänna VA-anläggningen

Av Botkyrka kommuns drygt 94 000 invånare är ca 90 % bosatta inom VA-verksamhetsområdet och har tillgång till den allmänna VA-anläggningen. Vattenförsörjningen tillgodoses genom leverans från Stockholm vatten och avfall

REMISS

AB, SVOA. Spillvatten inom verksamhetsområdet avleds till Himmerfjärdsverket för rening. Det behandlade vattnet släpps i Himmerfjärden.

Dagvatten inom verksamhetsområdet avleds via diken, dagvattendammar och dagvattenledningar till vattendrag eller sjöar. Viktiga recipienter klassade som vattenförekomster för dagvatten är Uttran, Tumbaån, Aspen, Älvestaån, Tullingesjön, Kagghamraån, Albysjön och Bornsjön.

Beskrivningen av de olika miljöerna kring dessa recipienter samt hur kommunen kommer att agera för att förbättra den aktuella situationen uppströms och nedströms i vattenmiljöerna finns i vattenprogrammet ”Botkyrkas blå värden” samt lokalt åtgärdsprogram för detta.

I Bilaga 3 följs upp de åtgärder som har listas upp i kommunövergripande dricksvattenutredning 2020 samt beskrivs vilka aktiviteter som behöver utföras för att uppnå målen i VA- och dagvattenstrategin.

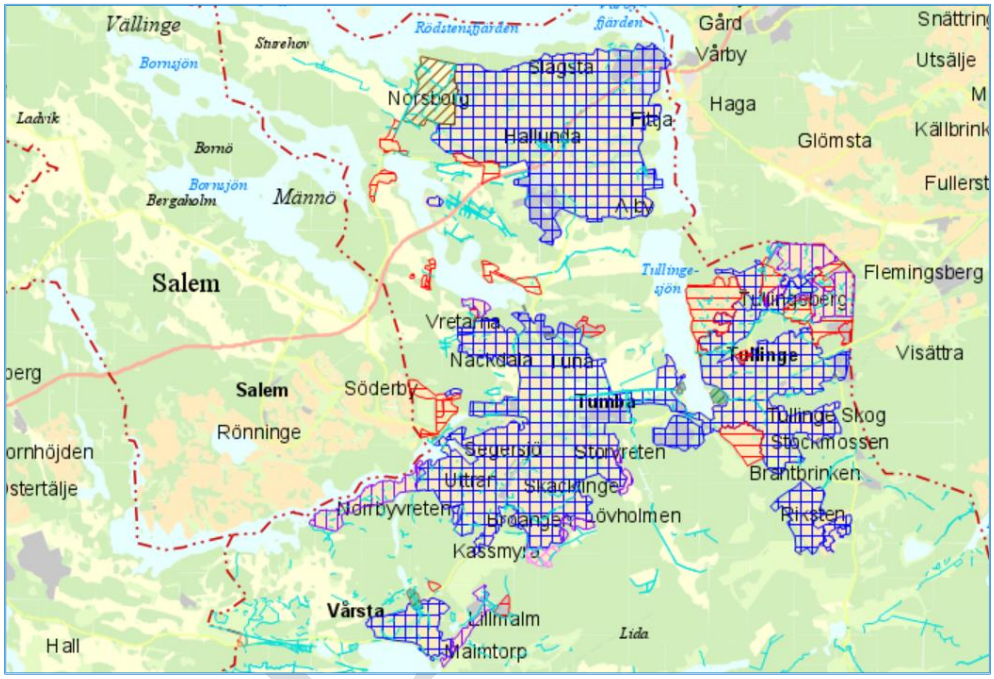

Bild 1. Arbete med inkoppling av nya serviser för avlopp och vatten på befintlig huvudledning. Foto: Mikael Lindroos.

Verksamhetsområde

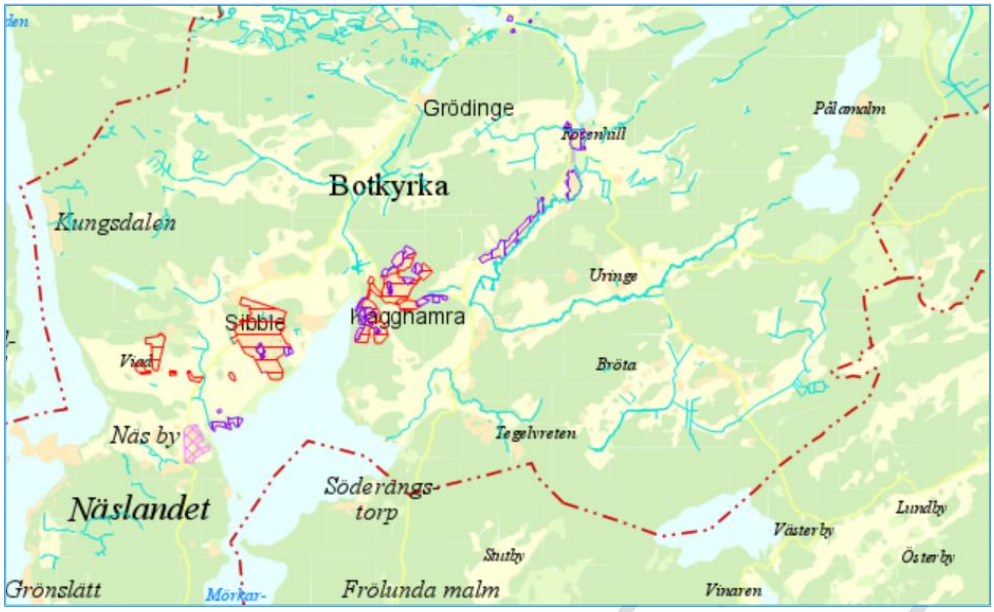
VA-verksamhetsområdet är det område inom vilket vatten- och avloppsförsörjningen sker genom allmänna VA-anläggningar. Området utgör en juridisk gräns inom vilket vattentjänstlagens bestämmelser gäller. I Botkyrka överensstämmer verksamhetsområdet i stort med detaljplanelagt område.

Teknik- och fastighetsnämnden beslutar en gång per år om utökning av VA-verksamhetsområdet avseende nya detaljplaner som vunnit laga kraft och eventuella randfastigheter[1] som anslutits under året.

Karta 1. Verksamhetsområden för den norra sidan för vatten, spillvatten och dagvatten (blå färg). Verksamhetsområden för den norra sidan för vatten och spillvatten (röd och lila färg).

[1] Randfastigheter: fastigheter närmare än ca 200 m från kommunens VA-verksamhetsområden eller planerade VA-utbyggnadsområden.

Karta 2. Verksamhetsområden för den södra sidan för vatten och spillvatten (röd och lila färg)

Dricksvatten

Den allmänna vattenförsörjningen i Botkyrka kommun tillgodoses sedan år 2011 helt och hållet genom leverans från Stockholm Vatten och Avfall AB (SVOA). Råvattnet hämtas i Mälaren och behandlas i Norsborgs vattenverk. Distributionen till Botkyrka sker genom Stockholm Vatten och Avfall med sammanlagt 10 inmatningspunkter i Botkyrka kommuns distributionssystem. Den sammanlagda distribuerade mängden dricksvatten 2020 var ca 7,8 miljoner kubikmeter, omvandlat till ca 21 300 kubikmeter per dygn.

Botkyrka Kommuns vattenverk

Tullinge vattenverk

I oktober 2011 stängdes Tullinge vattenverk efter att PFAS hittats i vattnet. Flera utredningar har gjorts under de senaste åren. I den senaste åtgärdsutredningen framtagen av Tyréns 2019 redogörs vilka möjliga reningsmetoder som kan avlägsna PFAS i vatten för att Tullinge VV ska tas i bruk igen. Förhandlingar och aktiviteter för att komma fram till de mest lämpliga åtgärderna för att stoppa spridning av PFAS från före detta F18 till Tullinge VV drivs inom skadeståndsärendet mot Försvarsmakten.

Skyddsföreskrifter för Tullinge vattenskyddsområde ska ses över och eventuellt revideras med hänsyn till identifierade risker och hot i risk och sårbarhet analys framtagen av Tyréns 2021.

Regional vattenförsörjningsplan för Stockholms län

Vattenförsörjningen i Botkyrka kommun flätas samman med försörjningen i hela regionen. En regional vattenförsörjningsplan som beskriver hur en långsiktigt hållbar vattenförsörjning kan säkerställas i hela Stockholms län togs

REMISS

fram under 2018. För Botkyrka kommun har Männö, Sandudden-Norsborg, Tullingesjön, Tullingeåsen-Ekebyhov, Riksten, delmagasin Tullinge, Uttran och Vårsta utpekats som vattenresurser av hög regional prioritet för länet vilket innebär att deras kvantitet och kvalitet måste skyddas.

Distribution av dricksvatten

Inom VA-verksamhetsområdet finns ca 323 km vattenledningar för distribution av dricksvatten. För att vidmakthålla ett jämnt och bra tryck i ledningarna finns 15 tryckstegringar, 8 tryckreduceringar och 4 reservoarer i drift.

Reservoarvolymen är förhållandevis god jämfört med de flesta kommunerna i länet. Detta medför att kommunen har god leveranssäkerhet. Trots detta finns risk för störningar, och denna ökar med tilltagande ålder på ledningarna.

Det är av stor vikt att leveranserna fungerar och att eventuella störningar åtgärdas skyndsamt. Detta för att kunna garantera en säker vattenleverans av god kvalité.

Vattenkvaliteten i ledningsnätet kontrolleras genom provtagning. 2020 togs över 220 planerade prover.

Teknik och fastighetsnämnden fick år 2018 i uppdrag att ta fram en kommunövergripande dricksvattenutredning. Utredningen blev klar den 27 februari 2020. Flera åtgärder har listats upp i utredningen och dessa följs upp i VA-plan bilaga 3.

Bild 2. Spolning med brandpost (för att säkerställa en avstängning). Foto: Mikael Lindroos

Avloppsvatten

Avloppsvatten är ett samlingsnamn för dag- och spillvatten.

Spillvatten

Spillvatten är det förorenade vatten från toalett, bad/dusch, disk, tvätt och industrier som leds till avloppsreningsverken.

Allt spillvatten från Botkyrka kommuns allmänna avloppsanläggning hanteras och renas i Himmerfjärdsverket i Grödinge. Himmerfjärdsverket drivs av SYVAB som är ett regionalt aktiebolag som samägs av kommunerna Botkyrka, Nykvarn och Salem samt Stockholm Vatten och Avfall AB och Telge i Södertälje AB.

Det allmänna spillvattennätet utgörs av ca 300 km ledning. Spillvattnet avleds i kommunens huvudavloppsledningar och vidare i SYVABs. Spillvatten från den norra delen leds till avloppstunnel för att sedan rinna vidare till Himmerfjärdsverket.

Slammet från reningsprocessen är REVAQ[2] certifierat och användas på åkermark. För att slammet ska kunna spridas i åkermark måste uppfylla flera regler som är kopplade till certifieringen. En av de är att driva ett aktivt uppströmsarbete. SYVAB har avtal med ägarkommunerna för att detta arbete ska drivas av VA-huvudmannen då VA-anläggningarna ägs av respektive kommun.

Bild 3. Provtagning är en del av arbetet för att spåra föroreningar uppströms reningsverket. Foto: Karina Alvarez

[2] REVAQ; Svenskt vattens certifieringssystem för att minska mängden farliga ämnen till reningsverk.

Den sammanlagda avloppsvattenmängden till Himmerfjärdsverket år 2020 var ca 8,7 miljoner kubikmeter, motsvarande ca 23 800 kubikmeter per dygn. Under år 2020 registrerades en bräddning av avloppsvatten från ledningsnätet.

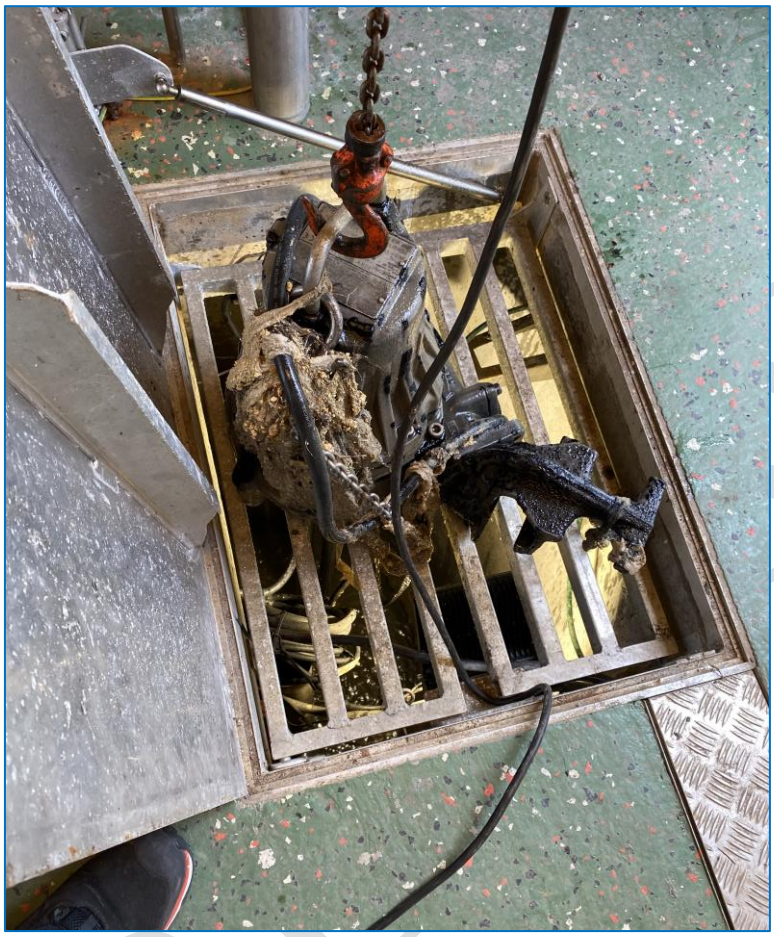

Bild 4. Trasor, blöjor, våtservetter, bindor med mera som har spolats ner i toaletten har orsakat stopp i avloppspumpen. Foto: Mikael Lindroos

Dagvatten

Dagvatten är regn- och smältvatten som rinner ner i våra rännstensbrunnar från hustak, vägar och grönytor.

I kommunen finns 13 dagvattenanläggningar vars funktion är att utjämna flödet och rena dagvattnet innan det släpps ut i recipient.

Botkyrka kommuns dagvattenanläggningar

VA-huvudmannen har ansvar för drift och underhåll av totalt 13 dagvattendammar - Maden dagvattenpark, Hamringe, Lovisebergs dammar, Sågdammen, Römossen, Skyttbrink, Trädgårdsstaden, Gårdsdammen, Vårsta dammar, Kassmyrasjön, dammen vid Fittjabron, dammen vid Riksten och dammen i Tunabergs industriområdet. Det finns även ett flertal dammar under planering.

Bild 5. Anläggning av flytande vattenväxter i Hamringe dagvattenpark. Foto till vänster taget före arbetet, augusti 2021. Foto till höger november 2021. Foto: Karina Alvarez

Botkyrka kommuns VA- och dagvattenstrategi

VA- och dagvattenstrategin har utarbetats av en förvaltningsövergripande arbetsgrupp med deltagande från teknik- och fastighetsförvaltningen, samhällsbyggnadsförvaltningen och kommunledningsförvaltningen där VA-enheten ledde arbete. VA- och dagvattenstrategin antas av kommunfullmäktige vintern 2021.

Den innehåller övergripande mål och strategier samt mått- och målvärden. För att uppnå dessa mål har tagits fram flera aktiviteter som listas upp i bilaga 3. Strategin är ett verktyg för att skapa en hållbar dagvattenhantering. VA- och dagvattenstrategins övergripande mål är följande:

- Säker och långsiktigt hållbar dricksvattenförsörjning
- Driftsäker och långsiktigt hållbar spillvattenhantering
- Långsiktigt hållbar dagvattenhantering
- Långsiktig VA-planering
- Botkyrkaborna och verksamhetsutövare trivs i kommunen
- Kostnadseffektiva processer
- Kompetenta och engagerade medarbetare

Riktlinjer för hållbar dagvattenhantering

Riktlinjen syftar till att skapa en långsiktigt hållbar dagvattenhantering. En hantering som tillgodoser dagens behov av omhändertagande av dagvatten och samtidigt möter framtida utmaningar, ur såväl kvalitetsperspektiv som kvantitetsperspektiv. Riktlinjerna antas av kommunfullmäktige vintern 2021.

REMISS

För dimensionering och utformning av system för dagvattenhantering vid ny- och ombyggnation (utökad byggnadsarea) ska följande princip gälla:

- Dagvatten ska genomgå mer långtgående rening än enbart sedimentation.
- Allt vatten från hårdgjorda ytor på kvartersmark och allmän platsmark ska ledas till lokala dagvattenanläggningar som kan fördröja de första 20 mm regn.
- Ovanstående nivå ska även försöka uppnås vid större förändringar av befintlig miljö exempelvis i samband med ledningsomläggningar som innebär stora ingrepp i gaturummet och i form av ny- eller ometablering av växtbäddar, med eller utan träd, i gatumiljö.
- Fördröjningsvolym som utformas för försedimentering bör ha en omsättningstid på 12 till 24 timmar.

I Riktlinjerna finns flera exempel för att uppskatta ytbehov (m2/100 m2 hårdgjord avrinningsyta) och magasinsegenskaper för fördröjnings- och reningssystem.

Behov i den befintliga dagvattenanläggningen

Även i de befintliga dagvattenanläggningarna finns det ett stort behov av att arbeta aktivt med dagvattenfrågan. Det är viktigt att befintliga ledningar och anläggningar som till exempel dammar, översilningsytor, infiltrationsytor etcetera sköts och underhålls så att kapacitet respektive renande och fördröjande funktioner upprätthålls.

Arbetet med det befintliga dagvattensystemet inom riskområden som har identifierats i kommunens klimat och sårbarhetsanalys 2021 tas upp i klimatanpassningsprogrammet. Arbetet med att ta fram förslag till åtgärder som kommer att finnas i programmet kommer att starta hösten 2021.

REMISS

Bild 6. Reparation av en kollapsad dagvattenledning. Foto: Mikael Lindroos

VA-försörjning utanför nuvarande verksamhetsområde

Det finns cirka 700 enskilda avlopp i kommunen varav hälften har inventerats under de senaste åren. Miljö- och hälsoskyddsnämnden ansvarar för tillsyn över dessa enligt miljöbalken.

VA-utbyggnadsplan

Behovet att ordna VA-försörjning i ett större sammanhang bestämdes först utifrån hälso- och miljökriterier. Följande kriterier har använts för att bedöma behovet:

Kriterier för hälsoskydd: badvattenkvalitet, dricksvattenkvalitet och dricksvattenkvantitet.

Kriterier för miljöskydd: recipientskydd, förutsättningar för enskilda avlopp och förutsättningar att upprätthålla god vattenbalans.
Kriterier för storlek och omfattning: antal fastigheter, andel fastigheter med folkbokförda och behov som finns bland fastigheterna.

Behovet utifrån dessa kriterier har vägts samman i ett poängsystem. Bedömning och poäng för områdena utifrån kriterierna finns i rapporter ”underlag till VA-utbyggnadsplan, *Tyréns 2021*” och ”Näslandet, södra Grödinge, behov av utbyggnad, *Tyréns 2018”*.

Prioriterade områden och tidplaner har samrådts med deltagare från samhällsbyggnadsförvaltningen och kommunledningsförvaltningen under 2021. Vid prioritering av områdena togs hänsyn till domen från mark- och miljödomstolen 2021-03-17, M13574-19. Där står att bedömningen av ett större sammanhang kan enbart inte baseras på antal fastigheter vad gäller de hälsomässiga skälen utan en bedömning måste göras utifrån det behov som finns bland fastigheterna.

Information om prioriterade områdena samt de utmaningar som finns för en VA-utbyggnad finns i VA-plan bilaga 1.

Totalt har 3 områden med samlad bebyggelse och behov av VA enligt 6§ har listats upp i tabell 1.

De årtal som anges i anslutning till respektive utbyggnadsområde i tabell 1 och 2 anger i de flesta fall tidigast anslutning till kommunalt VA. Förutom Sandviken då kommunen är förelagd att bygga ut VA-nätet senast år 2028 enligt domen från mark- och miljödomstolen.

Beroende på utbyggnadsområdets komplexitet kan det ta flera år från beslut om detaljplan till möjlig anslutning till det utbyggda VA-ledningsnätet. Detta innebär att en VA-utbyggnad är beroende av flera andra projekts genomförande. Utbyggnadsområdets komplexitet kan även innebära att det i vissa fall inte kommer att vara möjligt att ta fram ny detaljplan och att kommunen då kommer att behöva skriva avtal med gemensamhetsanläggningar.
Utmaningar i flera av de områden som pekas ut i bilaga 1 är att de är starkt kuperade och fastigheterna små. Vilket gör att kraven i PBL och BBR inte går att uppfylla.

Att planera för och genomföra hållbara VA-tjänster i dessa områden medför att målkonflikter behöver hanteras internt i kommunen. Intressen kommer att ställas mot varandra. Utgångspunkten för att ett internt samarbete ska fungera är de ställningstaganden som finns i översiktsplanen. Kommunfullmäktiges ambition för byggandet på landsbygden tas upp i översiktsplanen. Flera områden som finns i tabell 1 nämns där. Detta innebär att dessa områden eventuellt kommer att behövas detaljplanera på nytt för att kunna reglera och fastställa en lämplig användning av mark- och vattenområden.

REMISS

En skälig och rättvis ekonomisk fördelning av kostnaderna för en hållbar genomförandet av VA-utbyggnad i dessa områden ska uppnås mellan interna aktörer i kommunen.

Under året har VA-enheten i samråd med miljöenheten även gjort ett prioriteringsarbete för övriga områden som i dagsläget inte bedöms att uppfylla kriterierna enligt 6§ LAV. Prioriteringsarbetet har utgått från de olika områdenas *behov* av åtgärder för en långsiktigt hållbar VA-försörjning och *möjligheter* att tillgodose detta genom en allmän anläggning, det vill säga, kommunal VA-utbyggnad. Dessa områden listas upp i tabell 2.

Tabell 1. VA-utbyggnadsplan för områden med behov enligt 6§ LAV

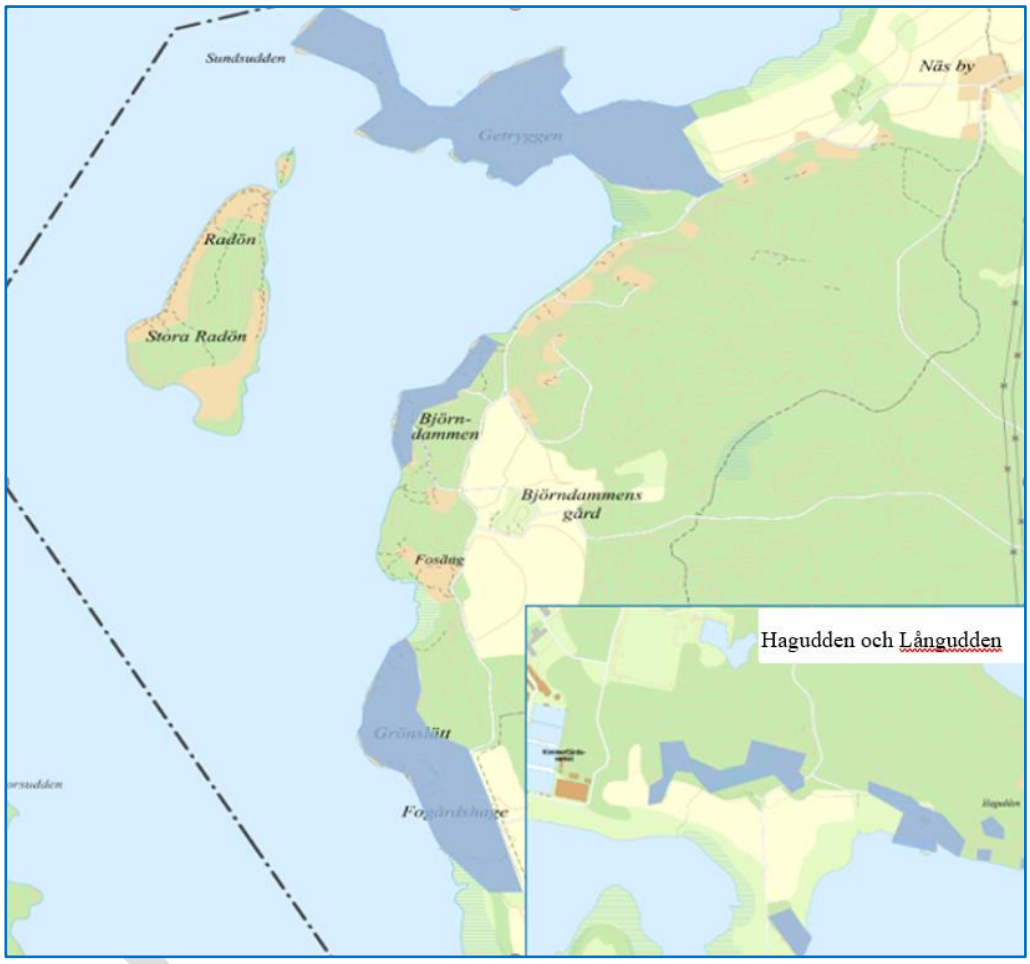
Behov enligt 6§ LAV	bostäder, antal	Tidigast anslutning till kommunalt VA	Kommentarer
Byrsta kvarn	35	2028	Detaljplanen finns för del av Kärrhagen 1:1
Tegelvreten ink Brink	61	2028	Detaljplanen finns
Sandviken	118	2028	Årtal är enligt domen MMÖD 2021-03-17

Karta 3. VA-utbyggnadsplan för områden med behov enligt 6§ LAV, markerat med turkos. Befintligt verksamhetsområde inom lila.

Tabell 2. Planering för möjlig anslutning i övriga områden

Område	Bostäder Antal	Tidigast anslutning till kommunalt VA
Getryggen	Ca 120	2030
Grönslätt/ Björndammen	Ca 60	2032
Hagudden	Ca 13	2032
Långudden	Ca 8	2032

Karta 4. Karta över områden för möjlig anslutning, markerat med turkos.

Plan för enskild VA-försörjning

I VA-utbyggnadsplanen har identifierats områden som är högt prioriterade för VA-utbyggnad. Under denna tid behöver den befintliga VA-försörjningen fungera tillfredsställande. Föroreningsutsläpp från dåligt fungerande avloppsanläggningar måste begränsas, samtidigt som fastighetsägarna inte bör tvingas till stora investeringar som riskerar bli onyttiga när utbyggnaden genomförs.

Följande riktlinjer ska gälla för områden som väntar på kommunal VA-utbyggnad:

- För nya anläggningar eller bristfälliga anläggningar som åtgärdats akut kommer endast tidsbegränsade tillstånd att ges.

- Bedömning av eventuell ersättning av en enskild avloppsanläggning som blir onyttig till följd av utbyggnad av en allmän anläggning görs av VA-huvudmannen. Kommunen följer gällande praxis och ersätter bara slutna tankar. Fastigheten ska ingå i verksamhetsområdet och anläggningen ska ha gällande tillstånd. Verifierade kostnader för material och arbete ersätts. Avskrivningstiden 10 år tillämpas. Kan inte kostnader för anläggningen tillstyrkas tillämpas en schablon för material och arbetskostnader.

- För att åstadkomma långsiktigt hållbara VA-lösningar ska i första hand samfällda VA-lösningar eftersträvas. Fördelarna är att områden med samlad bebyggelse får oftast en bättre hushållning med dricksvatten. Reningskraven är högre för samfällda avloppsanordningar och miljöenheten har en löpande tillsyn vilket bidrar till minskade utsläpp till recipienten.

Riktlinjer för enskild VA-försörjning

Riktlinjer för vatten

Enligt 7 § i lokala föreskrifter för Botkyrka kommun krävs det tillstånd av miljö- och hälsoskyddsnämnden för att inrätta och använda en ny anläggning för grundvattentäkt i de områden som har märkts ut på kartbilaga 3 i samma föreskrift. I kartan nedan (karta 5) har dessa områden markerats med turkos.

Vidare krävs det bygglov för anordnade av brunn i Kungsdalen och Sandviken. Detta enligt detaljplan för Kungsdalen, Viadmarken, (77–07) samt Sandviken-området inom Näslandet (73–05).

Karta 5. Tillstånd för inrättande av enskild grundvattentäkt, markerat med turkos.

Riktlinjer för avlopp

Riktlinjer för spillvatten

I Botkyrkas lokala föreskrifter 2§ och 3 § finns de riktlinjer som gäller för inrättande av enskild avloppsanläggning samt inrättande av alternativ toalettlösning.

I Pålamalm krävs det att WC-avloppet leds till en sluten tank för att anläggningen skall klassificeras som godkänd. BDT-vatten kan hanteras genom valfri markbaseradrening. Anledningen till detta är att området ligger inom Pålamalms vattenskyddsområde som skyddar en grundvattentäkt i Haninge kommun.

I Kungsdalen tillåts inga avloppsanläggningar för hantering av WC-avlopp då grundvattentillgången i området är begränsad. BDT-vattnet kan hanteras genom markbaserad rening.

Riktlinjer för dagvatten

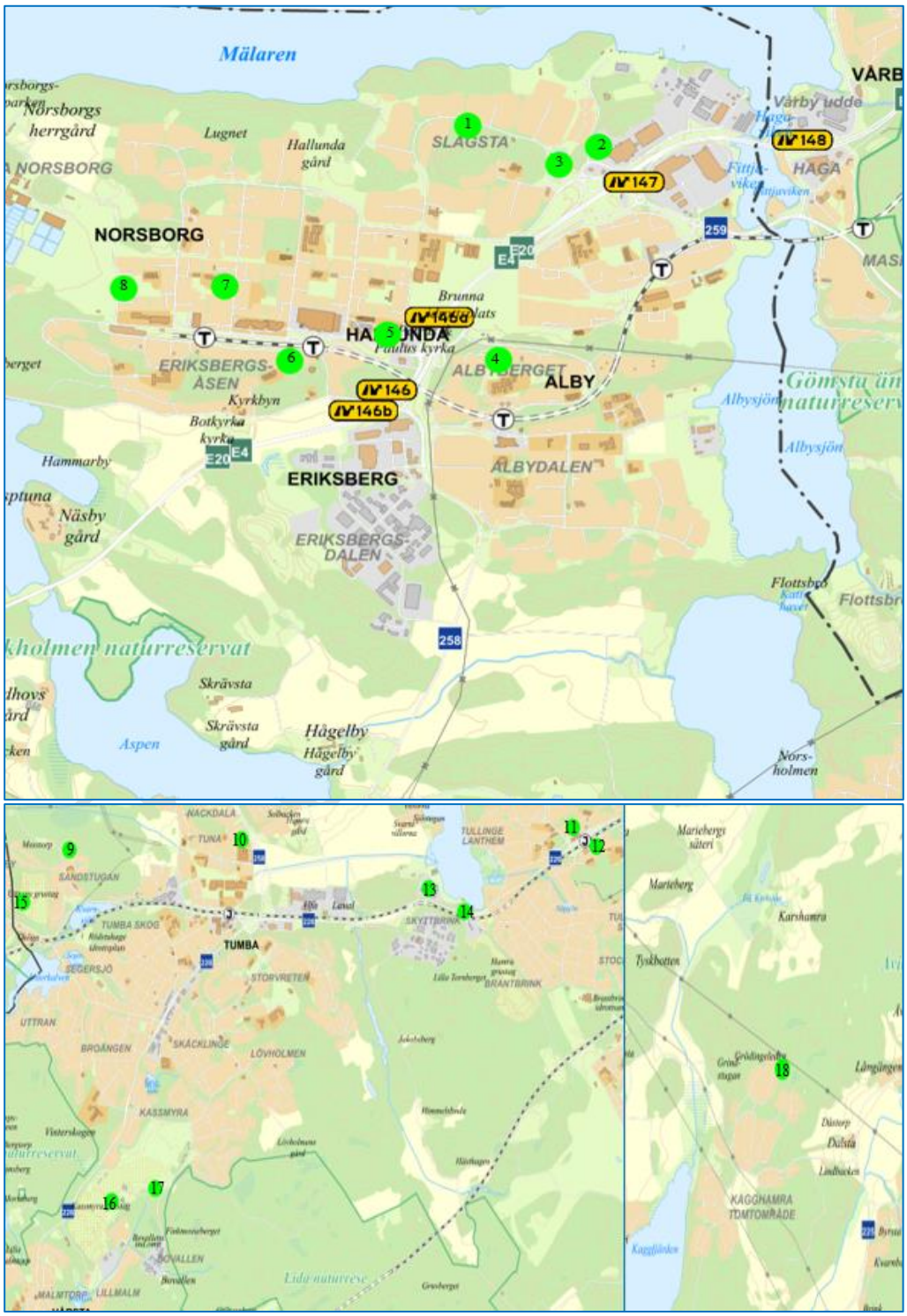
Exploatörer, fastighetsägare och verksamhetsutövare är ansvariga för att ta hand om det dagvatten som uppstår på den egna fastigheten. De ansvarar även för att deras dagvattensystem byggs enligt riktlinjerna för hållbar dagvattenhantering och tillämpar de strategier som beskrivs i VA- och dagvattenstrategi inom sina fastigheter vid ny- och ombyggnation. Tillstånd från tillsynsmyndigheten i kommunen krävs ifall fastigheterna ligger inom vattenskyddsområden. Och samråd med VA-huvudmannen sker ifall fastigheterna ligger inom grundvattenförekomster.

Bild 7. Gårdsdagvattendamm vid Tullinge kyrka. Foto: Mikael Lindroos.

VA-behov som konsekvens av förväntade utbyggnadsplaner

Nedan listas upp de detaljplaner som har fått positiva planbesked och arbetet med dem planeras startas inom de närmaste fem åren. En områdesbeskrivning samt de VA-utmaningar som kan finnas vid utbyggnad av kommunalt VA finns i VA-planens bilaga 2.

Karta 6. kartan över kommunens förväntade utbyggnadsplaner inom de närmaste 5 åren.

Tabell 3.Områden enligt karta 6.

Område	Kartnummer
Slagstavägen	1
Botvidsgymnasiet 8	2
Växthuset	3
Albyberget	4
Kornet 6	5
Sankt Mikael väg	6
Idun	7
Freja	8
Sommarstugan 1-3	9
Samariten	10
Slätten 1	11
Banslätt 1	12
Tumba 7:230	13
Kajkanten	14
Tumba 7:241	15
Vårsta 3:1	16
Vårsta 1:39	17
Dalsta 4:1	18

Hållbarhetsindex

Hållbarhetsindex (HBI) är en årlig undersökning som syftar till att lyfta det långsiktiga och strategiska perspektivet för VA-verksamheten. Förra årets undersökning (2020) deltog 184 kommuner. Undersökningen ger en samlad långsiktig bedömning av läget i VA-Sverige.

Resultatrapport 2020 visar att den dagliga driften fungerar bra, men rapporten bekräftar behovet av samverkan och starkare organisationer för att klara av finansiering och planering av nödvändiga investeringar i den livsviktiga infrastrukturen för vatten och avlopp.

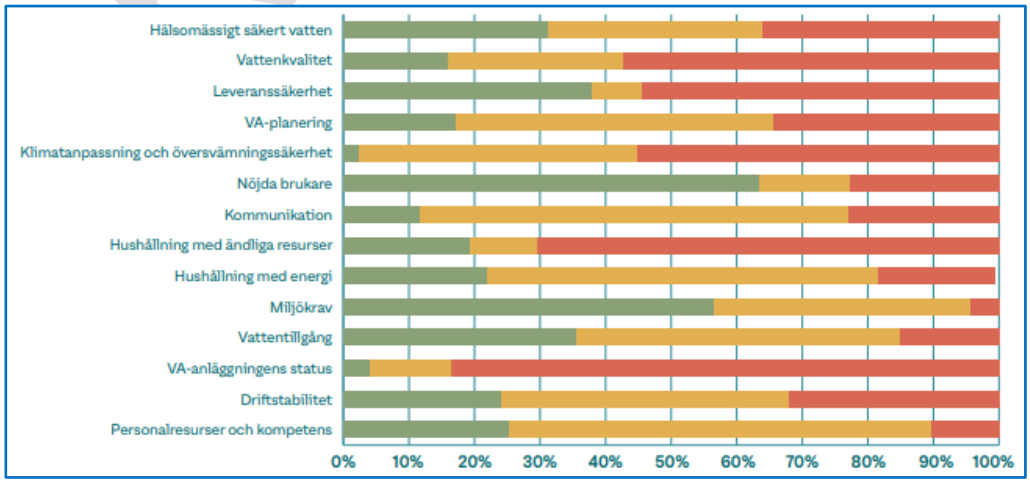

Bild 8. Resultat för 184 deltagande kommuner i hållbarhetindex 2020.

Hållbarhetsindex utgår ifrån 14 parametrar. Under varje parameter ligger i sin tur ett antal frågor. Frågorna ger upphov till ett färgindex grönt (bra), gult (bör förbättras) eller rött (måste åtgärdas).

Parametrarna värderas utifrån samma färgindex genom en sammanvägning av underliggande frågor. Eftersom hållbarhetsindex ska användas som ett verktyg för det kontinuerliga förbättringsarbetet på flera års sikt motsvarar kravet för grönt inte var man måste vara idag, utan var kommunerna bör vara om 5–10 år.

Botkyrka kommun har deltagit i undersökningen sedan år 2015. Kommunen jobbar aktivt med aktiviteter och åtgärder som återfinns i VA-plan-bilaga 3. Dessa aktiviteter och åtgärder har en direkt påverkan på resultat av dessa parametrar.

	Hållbara tjänster för brukare							**Miljömässig hållbarhet**				**Hållbara resurser**		
	Hälsomässigt säkert vatten	Vattenkvalitet	Leveranssäkerhet	VA-planering	Klimatanpassning och översvämningssäkerhet	Nöjda brukare	Kommunikation	Hushållning med ändliga resurser	Hushållning med energi	Miljökrav uppfylls	Vattentillgång	VA-anläggningens status	Driftstabilitet	Personalresurser och kompetens
2015														
2016														
2017														
2018														
2019														
2020														

Tabell 4. Botkyrka kommuns resultat i Hållbarhetsindex 2015–2020.

VA-ekonomin

Botkyrka kommun är VA-huvudman. Kommunen har delegerat VA-huvudmannaskapet till teknik och fastighetsnämnden.

VA-ekonomin bygger på självkostnadsprincipen, vilket betyder att verksamheten inte får gå med vinst och att endast nödvändiga kostnader får tas ut. Finansieringen sker genom avgiftsuttag, VA-taxa, från alla som är anslutna till och brukar den allmänna VA-anläggningen. De kallas för abonnenter och ingår i VA-kollektivet. VA-taxan ska även täcka drift- och underhållskostnaderna för den allmänna VA-anläggningen.

REMISS

VA-taxan fastställs årligen av kommunfullmäktige.

Enligt vattentjänstlagen (50 §) skall VA-huvudmannen årligen upprätta en separat balans- och resultaträkning för VA-verksamheten (en särredovisning).

Särredovisningsprincipen

Särredovisningen skall återspegla hur VA-verksamhetens intäkter via de taxebaserade avgifterna, VA-taxa, förhåller sig till kostnaderna för att ordna och driva den allmänna va-anläggningen. Det är således huvudmannens uppdrag enligt vattentjänstlagen som skall följas upp med en särredovisning. Av denna anledning är det viktigt att det framgår hur gemensamma kostnader med andra verksamheter inom kommunen har belastat VA-verksamheten (lagkrav) samt att eventuella kostnader och intäkter som uppstått av sidordnad verksamhet framgår av redovisningen.

VA-verksamheten har med andra ord en ”egen ekonomi” som är skild från kommunens övriga verksamheter.

Självkostnadsprincipen

Vattentjänsterna får inte vara vinstdrivande utan ska täcka de kostnader som medförs. Det innebär att avgifterna endast får vara så höga att de täcker nödvändiga kostnader för att ordna och driva VA-anläggningarna. Förutom direkta kostnader för byggande och skötsel av anläggningar och ledningar, är arbetsledning och planering exempel på nödvändiga kostnader. Fondering för framtida investeringar får ske om det finns fastställd investeringsplan där det tydligt framgår vilken åtgärd den avser, kostnaden för denna, tidpunkt för genomförande samt övriga upplysningar som behövs för att bedöma hur stor avsättningen bör vara.

VA-kollektivet och skattekollektivet

Skälet till att särredovisnings- och självkostnadsprincipen är påbjudna i lagen om allmänna vattentjänster. Skattekollektivet utgörs av alla kommuninvånare som betalar kommunalskatt. Dessa skattepengar ska användas till många olika nyttigheter, som vård, skola och omsorg, men också ledning, administration, myndighetsutövning, planering, gatudrift med mera. Även om det inte finns formella hinder att använda skattepengar för att finansiera VA-verksamhet, är det inte vanligt att så sker, eftersom dessa resurser oftast är knappa.

VA-kollektivet utgörs av fastighetsägare som är kopplade till kommunens VA-anläggningar och betalar avgifter till kommunen för detta. Dessa avgifter utgör betalning för tjänster som kommunen utför och är inte en form av skatt. Avgifterna får endast användas till att täcka kostnader som är nödvändiga för VA-verksamheten. Lagen om allmänna vattentjänster gör en tydlig gränsdragning mellan skattefinansierad och avgiftsfinansierad verksamhet. Det bör därför inte finnas någon konkurrens mellan skattekollektivet och VA-kollektivet om investerings- och driftmedel. VA-verksamheten ska vara ett nollsummespel som

REMISS

inte påverkar de åtaganden och investeringsbehov som belastar skattekollektivet.

Utmaningar

VA-huvudmannens uppdrag är att på ett långsiktigt och hållbart sätt leverera rent vatten och hantera avloppsvatten. Detta gör VA-huvudmannen i syfte att skydda hälsa och miljön samt bidra till vidareutveckling av Botkyrka kommun.

Nedanstående utmaningar innebär ökade krav på kommunens vatten- och avloppsverksamhet.

Klimatförändringar

Förändrade nederbördsmönster och temperaturer väntas när klimatet förändras.
Med skyfall menas regn som inte kan hanteras i dagvattensystemet och som orsakar störningar i trafik, skador på bebyggelse och olägenheter för kommuninvånare. Det handlar inte om vad VA-ledningssystemet klarar utan om hur vattnet kan rinna undan på andra sätt via sekundära avrinningskanaler så som vägar.

De ökade skyfallen kan leda till översvämningar samt påverkan på vattentäkter med ökad risk för spridning av smitta och miljöfarliga ämnen. Vid skyfall och översvämningar kan också miljöfarliga och hälsoskadliga ämnen från exempelvis industriområden och deponier lakas ur.

Ökade miljökrav

EU:s ramdirektivet och miljökvalitetsnormerna för vatten ställer allt större miljökrav på kommunerna.

Miljökvalitetsnormen beskriver den vattenkvalitet som ska uppnås och vid vilken tidpunkt det ska vara gjort. Miljökvalitetsnormen är miniminivån.

Kravet innebär att vattenkvaliteten i vattenförekomsterna inte får försämras. Vattenförekomster med miljökvalitetsnorm innebär att exempelvis vattendrag och kustvatten ska ha en god ekologisk och kemisk status samt att grundvattenförekomster ska ha en god kvalitet- och kvantitetstatus senast år 2027 med vissa undantag. Kommunen har totalt 26 vattenförekomster. 9 sjöar, 3 vattendrag, 4 kustvatten och 10 grundvatten.

Ökade krav på säkerhet

Vatten är vårt viktigaste livsmedel. Inom vattenförsörjningsverksamheten produceras och hanteras uppgifter, som i orätta händer kan skada vattenförsörjningen och därigenom ge upphov till stor skada i samhället i övrigt.

Vatten och avlopp utgör kritiska beroenden för flertalet kommunala verksamheter, där ett långvarigt avbrott kan få allvarliga konsekvenser för bland annat

REMISS

människors liv och hälsa. Kraven på förhöjd IT-säkerhet har höjts där lag (2018:1174) om informationssäkerhet för samhällsviktiga tjänster började gälla den 1 augusti 2018 vilken bygger på EU:s NIS-direktiv 2016[3]. Bakgrunden till detta beror på den förändrade situationen i omvärlden. Den nya lagen medför bland annat att dricksvattenproducenter har rapporteringsplikt av IT-incidenter som har haft betydande risk för påverkan av distribution av dricksvatten samt skyldighet att kontinuerligt göra risk- och sårbarhetsanalys angående informationssäkerheten.

En åldrad infrastruktur

Förnyelseplaneringen omfattar hela den befintliga allmänna VA-anläggningen. Förnyelse av anläggningen behövs för att säkerställa att den ursprungliga funktionen kan upprätthållas.

Ökande ålder på spillvattenledningsnätet samt mer nederbörd, på grund av klimatförändringar, riskerar att öka mängden inträngande grund- och dagvatten i ledningsnätet. Detta medför ökad risk för mark- och källaröversvämningar.

De kommunala ledningsnäten har en uppskattad genomsnittlig teknisk livslängd på 100 år och en ekonomisk på 50 år. Förnyelsetakten visar hur många meter ledningar som förnyas årligen i förhållande till antalet meter befintliga ledningar. En förnyelsetakt på 100 år motsvarar 1 %. Botkyrka har en hög förnyelsetakt för vatten- och spillvattenledningar i jämförelse med den tekniska livslängden dock blir det inte samma resultat för dagvattenledningar där förnyelsetakten ligger lågt i jämförelse med den tekniska livslängden. För vattenledningar ligger genomsnitt 0,9 % och för spillvattenledningar är 0,7 under de senaste 5 åren. För dagvattenledningar är genomsnitt 0,3 % under de senaste 5 åren.

Prioriteringen av förnyelseobjekt är företrädesvis risk- och konsekvensrelaterade ledningar. Med riskledningar menas ledningar med drift- eller konditionsproblem. Med konsekvensledningar menas ledningar där störningar får stora konsekvenser, bland annat under stora vägar och järnvägar. Vidare ligger störningar tillsammans med mångårig erfarenhet från driftpersonalen till grund för valda projekt. Bland de konventionella pumpstationerna finns det olika behov av renovering. VA-huvudmannen följer sin planering för renovering av pumpstationer.

Vidare arbete

Samverkan

Behov av samverkan finns för att kunna uppnå de uppsatta målen som berör vatten i kommunens olika miljöer som grund- och ytvatten samt avledning av

[3] EU.s NIS-direktiv ställer krav på säkerhet i nätverk och informationssystem. Reglerna omfattar leverantörer av samhällsviktiga tjänster såsom t.ex. dricksvattenförsörjning

REMISS

avloppsvatten. Under det senaste året har flera samverkansgrupper startats där frågeställningar som berör VA tas upp.
Teknik- och fastighetsnämnden tillsammans med Samhällsbyggnadsnämnden ser på helhetslösningar i syfte att få en långsiktigt hållbar infrastruktur. Dessa beskrivs närmare i bilaga 2 och3 till VA-planen.

Teknik- och fastighetsnämnden, Samhällsbyggnadsnämnden och Miljö- och hälsoskyddsnämnden behöver strukturera och samordna arbetet med dagvattenfrågorna och de utmaningar som kommunen står inför för att kunna uppnå miljökvalitetsnormerna för kommunens vattenförekomster.

Säkerhetsarbete

Säkerhetsskyddslagen ställer högre krav än NIS-direktivet som exempelvis innebär att personal inom VA-verksamheten kan komma att säkerhetsprövas beroende på arbetsuppgifter. På samma sätt arbetar VA-huvudmannen med att skärpa rutinerna hur kartinformation hanteras i det interna kart- och dokumentationssystemet.

Omorganisation

Den nya organisationen som gäller från och med 1 januari 2021 ställer högre krav på VA-huvudmannen. Syftet med den nya organisationen är att få en mer resurseffektiv organisation. VA-huvudmannen jobbar vidare med framtagning av tydliga ansvarsgränser.

Vi ser att det är viktigt att tänka helhet därmed krävs tätare kontakt med kollegorna som arbetar med VA- och dagvattenfrågor i kommunen.

Förnyelsebehov av ledningsnätet

Kommunen har ett växande behov av att förnya VA:s åldrande ledningsnät. VA-huvudmannen bedriver ett strategiskt arbete för att få ett helhetsperspektiv av förnyelsebehovet de kommande åren. En del i arbetet är att ta fram en förnyelseplan.

REMISS

Bild 9. Filmning av spillvattenledning är en del av arbetet för framtagande av VAs förnyelseplan. Foto: Mikael Lindroos

Nödvattenplan

Nödvatten är dricksvatten som distribueras på annat sätt än genom ledningsnätet. I en kritisk situation, då många ska förses med nödvatten, måste kommunens ledning fatta beslut om prioriteringar för att de mest sårbara och samhällsviktiga verksamheterna ska få dricksvatten. I en nödvattenplan ska anges vilka som ska prioriteras i en nödsituation samt hur nödvatten ska distribueras till medborgarna. Syftet är att kommunen ska kunna upprätthålla våra verksamheter och finnas till för våra kommunmedborgare även om det blir störningar i vattendistributionen. Arbetet med Nödvattenplan är ett pågående arbete som leds av kommunstyrelsen och beräknas vara klart vintern 2021/2022.

Dagvatten

Utmaningar i form av snabbt växande bebyggelsemiljöer och vatten av god kvalitet, i kombination med pågående klimatförändringar och ökad nederbörd, ställer ökade krav på hur dagvattnet ska hanteras.

Dagvattenhanteringen är en viktig del i att skapa ett långsiktigt hållbart samhälle och ansvaret delas av många aktörer. Ansvarsfördelning och finansiering mellan VA-kollektivet och skattekollektivet behöver tydliggöras. Som första steg har kommunen startat, under 2021, projektet ”ansvar och samordning för hantering av dagvatten”. Projektet kommer att vara klart vår 2022. Projektresultaten ska kunna tas vidare och inarbetas i klimatanpassningsprogrammet.

REMISS

För en lyckad hantering av dagvatten ska riktlinjer för en hållbar dagvattenhantering samt VA- och dagvattenstrategin följas.

VA-plan bilaga 3

I Bilaga 3 följs upp de åtgärder som har listas upp i kommunövergripande dricksvattenutredning samt beskrivs vilka aktiviteter som behöver utföras för att uppnå målen i VA- och dagvattenstrategin.

Uppföljning av aktiviteterna, åtgärderna samt analys av mått och målvärden sker i kommunens planerings och uppföljningsverktyg. Teknik och fastighetsnämnden har även fått i uppdrag av kommunfullmäktige att årlig rapportera uppföljning av målen som finns i VA- och dagvattenstrategi. Dessa mål är kopplade till aktiviteterna som finns i bilaga 3.

Botkyrkas Blå värden med sitt lokala åtgärdsprogram för att uppnå MKN

Kommunen har krav på sig att år 2027 uppnå miljökvalitetsnormen (MKN) för kommunens vattenförekomster där kommunen har rådighet över. Vilket innebär att dessa ska uppnå god status. Botkyrkas blå värden är ett vattenprogram för Botkyrka kommun var syfte är att skapa samsyn och samordna kommunens arbete med vatten.

Målet med vattenprogrammet är att:

- Skapa förutsättningar för naturliga ekosystem
- Tillgodose Botkyrkabornas behov av dricksvatten
- Skapa förutsättningar för rekreation och fiske
- Öka kunskapen och förståelsen för vatten

Översvämningar på grund av skyfall

Stora och intensiva skyfall kan utgöra en potentiell översvämningsrisk. Vid regn med längre återkomsttider än 10 år räcker inte det kommunala avloppsystemets kapacitet till. I kommunens klimat och sårbarhetsanalys framtagen i augusti 2021 har identifierats de allvarligaste riskerna och konsekvenserna av klimatförändringarna. I dokumentet finns även övergripande förslag till prioriterade åtgärder för att minska de identifierade riskerna och öka kommunens robusthet mot klimatförändringar. Analysen kommer att utgöra underlag för Botkyrka kommuns arbete med att ta fram ett klimatanpassningsprogram.

Enskild VA-försörjning

Med strategier, riktlinjer, lokala föreskrifter, avfallshantering samt taxor kan kommunen styra enskild VA-försörjning till en hållbar utveckling. Miljö- och hälsoskyddsnämnden ger kommunen möjlighet att meddela föreskrifter som behövs till skydd mot olägenheter för människors hälsa.

REMISS

Referenser

- Kommunövergripande dricksvattenutredning, *2020*.
- VA-översikt, *uppdaterat 2021*.
- Program för bostadsförsörjning, *2016-03-31*.
- Botkyrkas blå värden, *reviderat 2017*.
- VA- och dagvattenstrategi, *2021*.
- Riktlinjer för en hållbar dagvattenhantering, *2021*.
- ABVA, allmänna bestämmelser för användande av Botkyrka kommuns allmänna vatten och avloppsanläggning, *2014*.
- Lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön för Botkyrka kommun, *2009*.
- Förstudie VA-utbyggnad Grödinge, *Norconsult 2014*.
- Näslandet, södra Grödinge – behov av VA-utbyggnad, *Tyréns 2018*.
- Underlag till VA-utbyggnadsplan, *Tyréns 2021*.
- Klimat- och sårbarhetsanalys för Botkyrka kommun, *Struktor 2021*.
- Detaljplan för Kungsdalen, Viadmarken, *(77–07)*.
- Detaljplan för Sandvikenområdet inom Näslandet *(73–05)*.
- Dom 2021-03-17, Målnr M13574-19, *Mark- och miljööverdomstolen*.
- Rapport Tullinge VV, utredning av PFAS reningsprocess, *Tyrens 2019*.

REMISS

BOTKYRKA KOMMUN

Post Botkyrka kommun, 147 85 TUMBA | **Besök** Munkhättevägen 45
Tel 08-530 610 00 | www.botkyrka.se | **Org.nr** 212000-2882 | **Bankgiro** 624-1061

STYRDOKUMENT I BOTKYRKA KOMMUN

VA-utbyggnadsplan i befintlig bebyggelse, bilaga 1

REMISS

Strategi
Program
Plan
Policy
Riktlinjer
Regler

Diarienummer: TFN /2021:00259
Dokumentet är beslutat av: Kommunfullmäktige
Dokumentet beslutades den: xx januari 2022
Dokumentet gäller för: Alla nämnder
Dokumentet gäller till den: xx januari 2027

BOTKYRKA KOMMUN

REMISS

Dokumentansvarig är: Teknik- och fastighetsnämnden
För revidering av dokumentet ansvarar: Teknik- och fastighetsnämnden
För uppföljning av dokumentet ansvarar: Teknik- och fastighetsnämnden
Relaterade dokument: VA-plan samt bilagor 2 och 3.

Inledning

Bilaga 1 är en del av Botkyrka kommuns VA-plan 2021. Bilaga 1 beskriver planerade och prioriterade investeringsbehov i VA-utbyggnad i befintlig bebyggelse. Det finns idag cirka 700 fastigheter med enskild VA-försörjning i kommunen.

Syftet med den planerade VA-utbyggnaden är att uppfylla kommunens skyldigheter enligt lag (2006:412) om allmänna vattentjänster, förkortad LAV. Vattentjänstlagen anger att kommunen, om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas med vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, ska:

1. bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas, och
2. se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän VA-anläggning.[1]

Länsstyrelsen utövar tillsynen och får förelägga kommunen att fullgöra skyldigheten enligt 51§ LAV.

De årtal som anges i anslutning till respektive utbyggnadsområde i tabell 2 och 3 anger i de flesta fall tidigast anslutning till kommunalt VA. Förutom Sandviken då kommunen är förelagd att bygga ut VA-nätet senast år 2028 enligt domen.

Beroende på utbyggnadsområdets komplexitet kan det ta flera år från beslut om detaljplan till möjlig anslutning till det utbyggda VA-ledningsnätet. Då ett projekts möjlighet till genomförande kan bero av flera andra projekts genomförande bland annat framtagande av detaljplan.

Botkyrka, november 2021

REMISS

[1] 6 § lag (2006:412) om allmänna vattentjänster.

Innehåll

Inledning 3
Bedömningar 5
Tabell 1. Områden med befintlig bebyggelse och respektive bedömning 6
Planering 8
Byrsta, Tegelvreten 8
Sandviken 9
Getryggen, Grönslätt/Björndammen, Långudden och Hagudden 10

REMISS

Bedömningar

Kommunen ska enligt 6§ lagen om allmänna vattentjänster (LAV) bedöma om det behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för befintlig och blivande bebyggelse. I följande avsnitt redovisas områden med befintlig bebyggelse utanför nuvarande verksamhetsområde där behovet av vattenförsörjning och avlopp enligt 6§ LAV har bedömts.

Behovet har utretts vid olika tillfällen under de senaste åren. I tabell 1 redovisas områden med enskild VA-försörjning som enligt VA-översikt 2019 (uppdaterad 2021) var av intresse för vidare utredning. De flesta av dessa områden har bedömts i någon av dessa utredningar:

1. *Näslandet, södra Grödinge – behov av VA-utbyggnad*, Tyréns 2018
2. *Underlag till VA-utbyggnadsplan, Tyréns 2021.*

Under året har VA-huvudmannen i samråd med tillsynsmyndigheten även gjort ett prioriteringsarbete för övriga områden som i dagsläget inte bedöms att uppfylla kriterierna enligt 6§ LAV. Prioriteringsarbetet har utgått från de olika områdenas *behov* av åtgärder för en långsiktigt hållbar VA-försörjning och *möjligheter* att tillgodose detta genom en allmän anläggning, det vill säga, kommunal VA-utbyggnad.

I tabell 1 anges för vilka områden utredningen har visat ett behov av allmän VA-försörjning enligt 6§ LAV samt övriga områden där det finns visst behov och samtidigt möjlighet att ansluta berörda fastigheter med avtal på grund av närhet till befintliga eller planerade anläggningar.

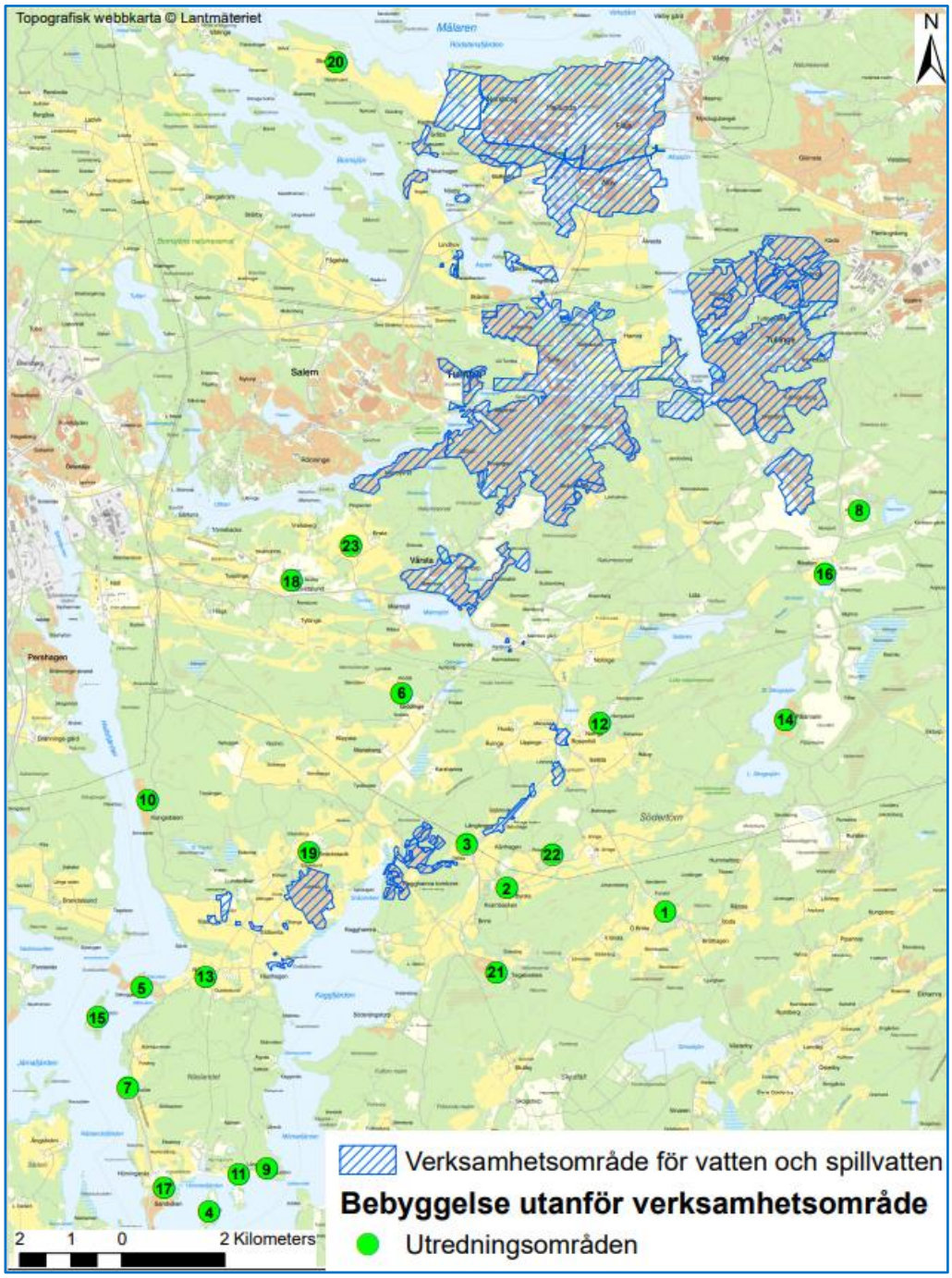
REMISS

Tabell 1. Områden med befintlig bebyggelse och respektive bedömning

Område	Kartnr	Utredning referens	Behov enligt 6§ LAV	Visst behov samt möjlighet att ansluta
Bröta	1	2	-	-
Byrsta kvarn	2	2	Ja	-
Dalsta	3	2	-	-
Frinsö	4	-	-	-
Getryggen	5	1	-	Ja
Grönslätt/ Björndammen	7	1	-	Ja
Hacksjöområdet	8	-	-	-
Hagudden	9	2	-	Ja
Kungsdalen	10	2	-	-
Långudden	11	2	-	Ja
Norrga	12	2	-	-
Näs by	13	1	-	-
Pålamalm stugområde	14	2	-	-
Radön	15	-	-	-
Rikstens säteri Golfbanan	16	2	-	-
Sandviken	17	1	Ja*	-
Skälby	18	2	-	-
Sturehov	20	2	-	-
Tegelvreten	21	2	Ja	-
Uringe	22	2	-	-
Vretaberg-Ensta	23	2	-	-

* enligt dom 2021-03-17 i Mark- och miljööverdomstolen

REMISS

Karta 1. Områden med befintlig bebyggelse

Planering

Planeringsunderlag för områden med behov enligt 6§ LAV samt för övriga områden redovisas i Tabell **2** respektive Tabell **3** nedan.

Tabell 2. VA-utbyggnadsplan för områden med behov enligt 6§ LAV

Behov enligt 6§ LAV	Bostäder Antal	Tidigast anslutning till kommunalt VA	Kommentarer
Byrsta kvarn	35	2028	Detaljplanen finns för del av Kärrhagen 1:1
Tegelvreten ink Brink	61	2028	Detaljplanen finns
Sandviken	118	2028	Enligt domen 2021-03-17

Tabell 3. Planering för möjlig anslutning i övriga områden

Område	Bostäder Antal	Tidigast anslutning till kommunalt VA
Getryggen	Ca 120	2030
Grönslätt/ Björndammen	Ca 60	2032
Hagudden	Ca 13	2032
Långudden	Ca 8	2032

Byrsta, Tegelvreten

Dessa områden bedömdes i *Underlag till VA-utbyggnadsplan* (Tyréns 2021) ha ett visst behov av vattenförsörjning och avlopp i ett större sammanhang, dock inte i samma utsträckning som Kagghamra. Planerad bebyggelse i Byrsta medför att behovet ökar något. En möjlighet att ansluta dessa områden till den allmänna VA-anläggningen redovisas i utredningen *Förstudie VA-utbyggnad Grödinge* (Norconsult 2014). Efter VA-utbyggnad i Kagghamra bedöms dock den tillgängliga kapaciteten vara begränsad. Anslutning av Byrsta med tillkommande bebyggelse samt Tegelvreten skulle medföra att kapaciteten via Kagghamra är fullt utnyttjad. Om ytterligare bebyggelse skulle anslutas i framtiden, kräver detta sannolikt stora investeringar i utökad kapacitet alternativt att lösningar med vattensbesparande teknik tillämpas.

Inför VA-utbyggnad i Byrsta och Tegelvreten behöver kapacitetstaket för vatten och spillvatten fastställas. Vidare bör en dagvattenutredning genomföras för berörda områden.

REMISS

Sandviken

Efter föreläggande från Länsstyrelsen samt prövning i mark- och miljödomstolen och i mark- och miljööverdomstolen är Botkyrka kommun ålagd att senast år 2022 bestämma verksamhetsområde för vatten och spillvatten för Sandviken och senast år 2028 bygga ut den allmänna anläggningen. I utredningen enligt 2014 förutsätts att så kallat lokalt omhändertagande av dagvatten ska tillämpas även fortsättningsvis. En dagvattenutredning för berört område behöver därför utföras.

Mark- och miljööverdomstolen bedömning är att en allmän va-anläggning kan förhindra eller åtminstone väsentligt motverka att Näslandsfjärden och Himmerfjärden inte når upp till miljökvalitetsnormen god ekologisk status. Att det krävs en central lösning med gemensamma brunnar för att kunna tillgodose områdets behov av dricksvatten tyder på att vattenförsörjningen behöver lösas samlat.

REMISS

Karta 2. VA-utbyggnadsplan för områden med behov enligt 6§ LAV, markerade med turkos. Befintligt verksamhetsområde inom lila.

Getryggen, Grönslätt/Björndammen, Långudden och Hagudden

En möjlighet att ansluta Getryggen och Grönslätt/Björndammen till den allmänna VA-anläggningen redovisas i utredningen *Förstudie VA-utbyggnad Grödinge* (Norconsult 2014).

Dessa områden bedömdes dock i 2018 års utredning inte ha behov av allmän VA-försörjning enligt 6§ LAV (Tyréns 2018). Då områden består mest av fritidshus till exempel i Getryggen finns det sju personer som är folkbokförda i dagsläget.

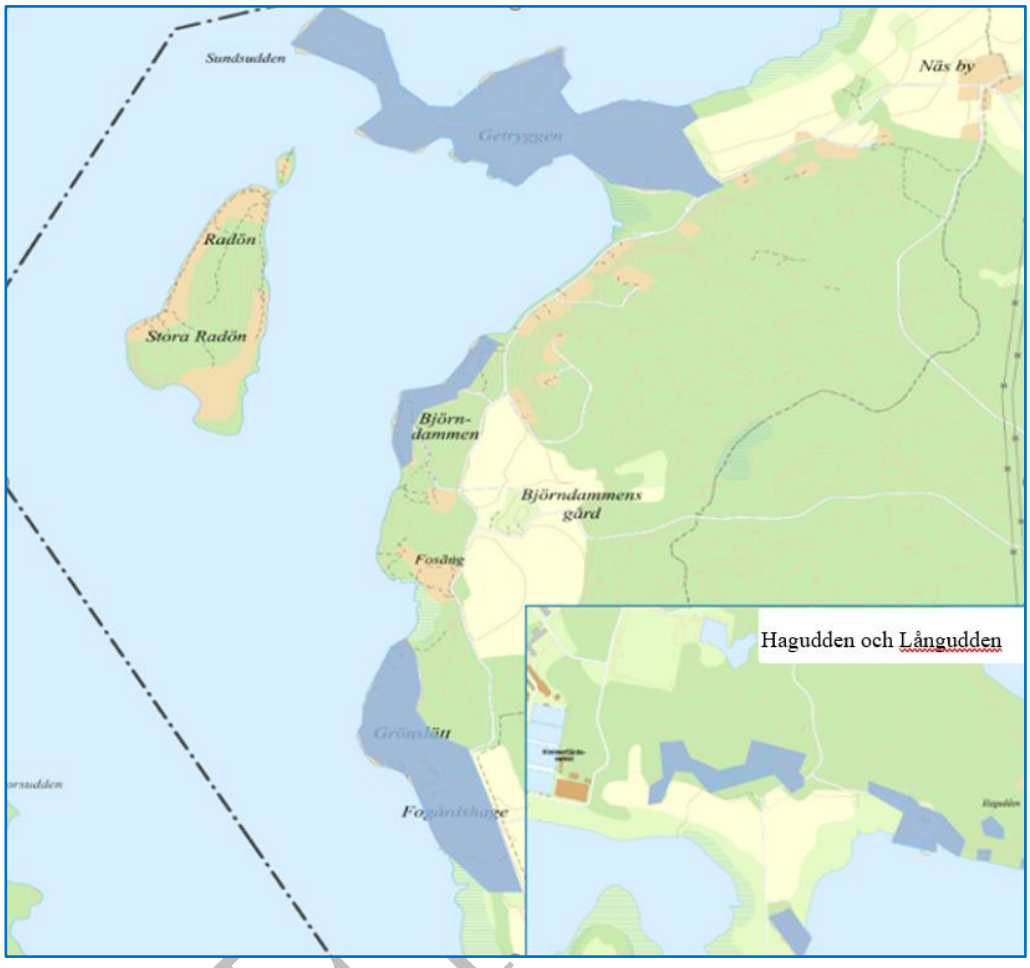
Eftersom VA-utbyggnad i Sandviken enligt 2014 års utredning skulle samordnas med utbyggnad i Getryggen och Grönslätt/Björndammen har en tidsplan för att leverera VA även tagits fram för dessa områden.

I samråd med miljöenheten bedömdes att områdena Hagudden och Långudden behöver planeras för utbyggnad av en allmän VA-anläggning. Då områdenas karaktär, statusklassningar i Himmerfjärden och icke inventerade enskilda avlopp gör att risk för påverkan av fosfor och kväve i mark eller vatten samt hälsoskydd ökar.

Bebyggelsens karaktär med små tomter och trånga passager samt markförhållanden med mycket berg innebär stora utmaningar vid genomförandet. Kostnaderna kan därför komma att bli höga och det bör utredas om det finns skäl att tillämpa så kallad särtaxa för området enligt 31§ LAV.

Områden med ökad risk för ras och skred finns i Vårsta-Grödinge där Getryggen ligger, men dessa sammanfaller i mindre utsträckning med omfattande befintlig bebyggelse. Hänsyn till det ska tas i samband med utredning av dagvattenhantering.

REMISS

Karta 3. VA-utbyggnadsplan för Getryggen, Grönslätt/Björndammen, Hagudden och Långudden, markerade med turkos.

REMISS

BOTKYRKA KOMMUN

Post Botkyrka kommun, 147 85 TUMBA | **Besök** Munkhättevägen 45
Tel 08-530 610 00 | www.botkyrka.se | **Org.nr** 212000-2882 | **Bankgiro** 624-1061

STYRDOKUMENT I BOTKYRKA KOMMUN

VA-behov som konsekvens av förväntade utbyggnadsplaner, bilaga 2

REMISS

Strategi
Program
Plan
Policy
Riktlinjer
Regler

Diarienummer: TFN /2021:00259
Dokumentet är beslutat av: Kommunfullmäktige
Dokumentet beslutades den: xx januari 2022
Dokumentet gäller för: Alla nämnder
Dokumentet gäller till den: xx januari 2027

BOTKYRKA KOMMUN

REMISS

Dokumentansvarig är: Teknik- och fastighetsnämnden
För revidering av dokumentet ansvarar: Teknik- och fastighetsnämnden
För uppföljning av dokumentet ansvarar: Teknik- och fastighetsnämnden
Relaterade dokument: VA-plan och bilagor 1 och 3.

Inledning

Bilaga 2 är en del av Botkyrka kommuns VA-plan. Bilaga 2 beskriver VA-behov som konsekvens av Botkyrkas förväntade kommande utbyggnadsplaner inom de närmaste 5 åren.

Botkyrkas översiktsplan 2014 aktualitetsförklarade den 26 april 2018. I översiktsplanen pekas ut 27 områden som särskilda förändringsområden. Status av flera detaljplaner inom dessa områden ligger under pågående och genomförande skede.

Denna bilaga berör detaljplaner som har fått positiva planbesked dock arbetet med detaljplan inte har startats. Bilagan beskriver även de VA-utmaningar som kan finnas vid utbyggnad av kommunalt VA inom dessa områden.

Botkyrka, november 2021

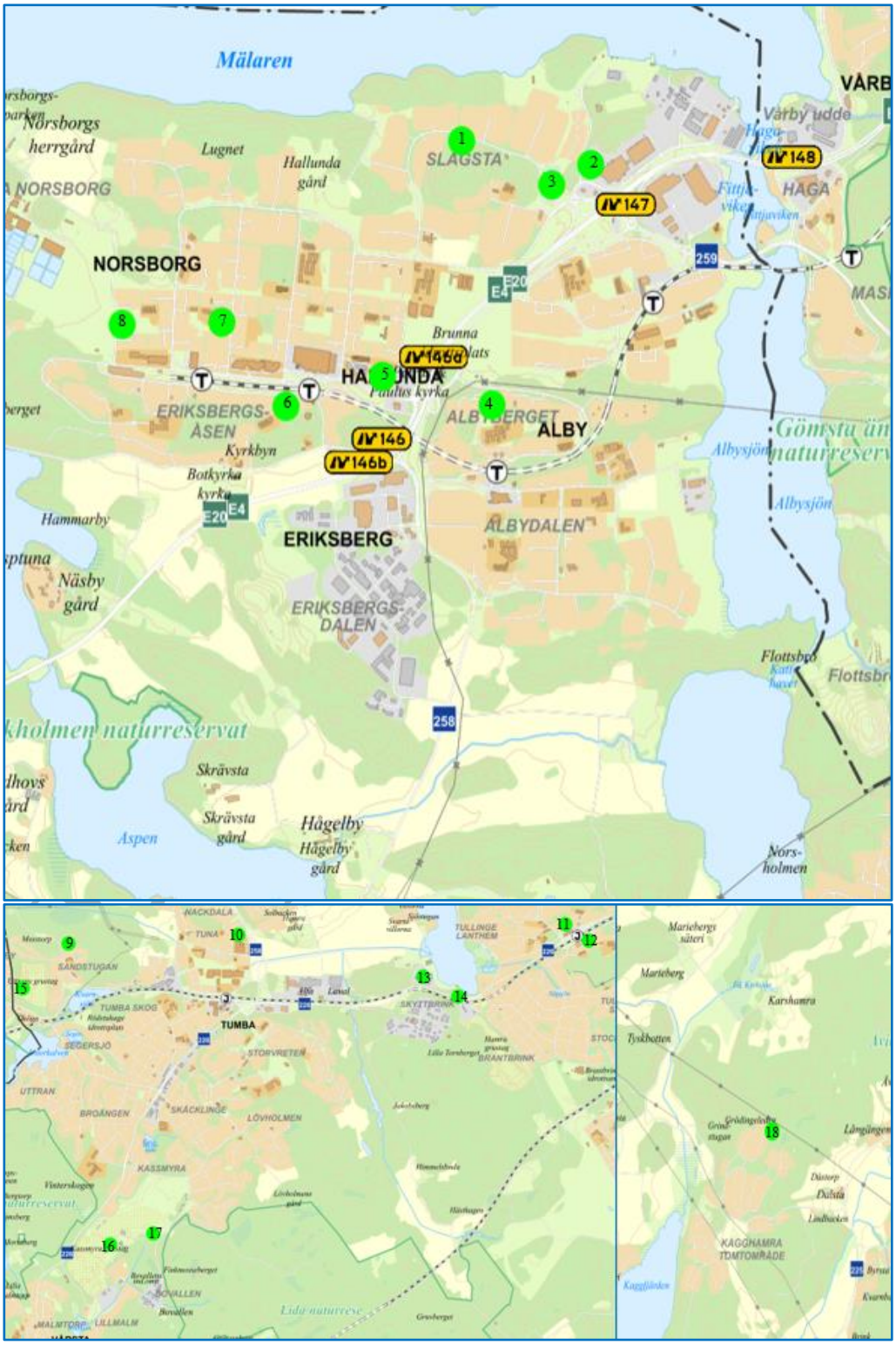
REMISS

Innehåll

Inledning 3
VA-behov som konsekvens av Botkyrkas förväntade kommande utbyggnadsplaner 5
Områdesbeskrivning 6
Slagstavägen 6
Botvidsgymnasiet 8 6
Växthuset 7
Albyberget 7
Kornet 6 8
Sankt Mikael väg 8
Idun 9
Freja 9
Sommarstugan 1–3 10
Samariten 10
Slätten 1 10
Banslätt 1 11
Tumba 7:230 11
Kajkanten 11
Tumba 7:241 12
Vårsta 3:1 12
Vårsta 1:39 13
Dalsta 4:1 13

REMISS

VA-behov som konsekvens av Botkyrkas förväntade kommande utbyggnadsplaner

Karta 1. kartan över kommunens förväntade utbyggnadsplaner inom de närmaste 5 åren.

Tabell 1. Områden enligt karta 1

Område	Kartnummer
Slagstavägen	1
Botvidsgymnasiet 8	2
Växthuset	3
Albyberget	4
Kornet 6	5
Sankt Mikael väg	6
Idun	7
Freja	8
Sommarstugan 1-3	9
Samariten	10
Slätten 1	11
Banslätt 1	12
Tumba 7:230	13
Kajkanten	14
Tumba 7:241	15
Vårsta 3:1	16
Vårsta 1:39	17
Dalsta 4:1	18

REMISS

Områdesbeskrivning

Slagstavägen

Området ligger i Hallunda-Norsborg vid Slagstavägen. Enligt kommunens översiktsplan är området utpekad som gles stadsbygd. Området är inte utpekad som ett specifikt förändringsområde. I större sammanhang är stora delar av parkmarken öster om Persiljan 1 utpekad som nyckelbiotop av Skogsstyrelsen vilket innebär att det kan finnas höga naturvärden.

Den förväntade utbyggnadsplanen inom de närmaste 5 åren är 40 bostäder

VA-behov

Det finns en lågpunkt[1] som ligger mot Lavendelvägen på södra sidan av Slagstavägen. Lågpunkten är utpekad som översvämningsyta i samband med skyfall och det finns flera naturliga avrinningsstråk ner från Slagstaberget, vilket betyder att dagvattenfrågor behöver utredas närmare och samordnas med planområden för Botvidsgymnasiet 8 och Växthuset.

Botvidsgymnasiet 8

Planområdet ligger i Slagsta. Detaljplan Fittja XXI (56-21.2-1) upprättad den 3 juli 1973 gäller för området. Genomförandetiden för detaljplanen har gått ut.

[1] platser med sänkor där vatten kan ansamlas efter ett kraftigt regn

Enligt översiktsplanen vill kommunen utveckla en blandad stadsmiljö med medel tät stadsbygd.

Utbyggnadsplanen inom de närmaste fem åren är 250 bostäder.

VA-behov

Det finns minimala förutsättningar för LOD inom området. Dagvattenfrågan bör samordnas med planområden för Slagstavägen och Växthuset.

Den befintliga allmänna VA-anläggningen nordväst om det aktuella området har begränsad kapacitet därför ska avledning av spillvatten ske till den östra sidan. En kapacitetsutredning behöver göras för att säkerställa förslaget ovan.

Växthuset

Fastigheten är belägen i stadsdelen Slagsta och ligger i stadsdelens entré mot motorvägen E4/E20. För fastigheten gäller detaljplan E54-48 X från år 2007. Genomförandetiden för detaljplanen har gått ut. Angiven markanvändning är handelsträdgård och idag bedriver företaget Plantagen verksamhet där.
Det gröna stråket norr om fastigheten Växthuset 1 och söder om befintliga bostäder, i ost-västlig riktning, är viktigt för det lokala djurlivet och för gång- och cykeltrafikanter. Den framtida inriktningen bör samspela med utvecklingen av Slagsta strand och Brunna.

Den förväntade utbyggnadsplanen inom de närmaste 5 åren är 130 bostäder

VA-behov

Dagvattenfrågan bör samordnas med planområden för Botvidsgymnasiet 8 och Slagstavägen.

Den befintliga pumpstationen inom det aktuella området har rustats upp under de senaste tio åren dock det behövs en stor ombyggnation om den förväntade utbyggnadsplanen ansluter sig till den.

Albyberget

Området ligger på Albyberget, längs med Tingsvägen, i Alby. På platsen finns idag en markparkering och ett parkeringsdäck. På den västra sidan finns en bostadsgård som korsas av en allmän gång- och cykelväg som leder vidare åt nordost. Befintliga lamellbostadshus är byggda under 70-talet och är i sju eller åtta våningar. Väster om området ligger det nybyggda Tingstorget och Albys tunnelbanestation.

Den förväntade utbyggnadsplanen inom de närmaste fem åren är 140 bostäder.

REMISS

VA-behov

Flera utmaningar listas upp i förslag till detaljplan för Tingstorget. Planområdet ligger inom yttre skyddszon för Östra Mälarens vattentäkter därför ska hantering av dagvatten följa de kraven som är fastställda i skyddsföreskrifterna.

Det aktuella området är högt beläget därför finns en tryckstegringsstation som förser området med vatten. En kapacitetsutredning på tryckstegringsstationen behöver göras så att båda tryck och flöde kan upprätthållas.

Enligt klimat och sårbarhetsanalys 2021 finns det risker för översvämning Nordväst om Albyberg därför ska dagvatten inom det aktuella området fördröjas innan de leds vidare till dagvattensystemet.

Kornet 6

Området ligger norr om Hallundas tunnelbanestation. För området gäller stadsplan för del av Hallunda VIII från 1981-11-26 och detaljplan för del av Hallunda centrum från 1999-07-06. Genomförandetiden för planerna har gått ut.

Den 10 december 2019 uppdrogs samhällsbyggnadsförvaltningen av samhällsbyggnadsnämnden att ta fram ett planprogram för Hallundavägen. Planprogram för Hallundavägen syftar till att utveckla den fysiska miljön med offentliga platser och förtätningar längs Hallundavägen och i intilliggande kvarter.

Programområdet, där kornet 6 ingår, bedöms utveckla totalt med cirka 1000 nyproducerade lägenheter. I linje med kommunens översiktsplan ska de nya bostäderna komplettera befintlig bebyggelse i form av upplåtelseform, storlek och utförande.

VA-behov

Dagvattenutredningar för planprogrammet ska tas fram. Enligt klimat- och sårbarhetsanalys finns det risker för översvämning nordost om den förväntade utbyggnadsplanen.

Sankt Mikael väg

Området ligger på Eriksbergsåsen söder om Hallunda. Stadsplan för del av Eriksberg, Eriksberg III (1971) gäller för området, med ändamålen bostäder, barnstuga samt natur. Genomförandetiden har löpt ut därmed behövs en ny detaljplan för den förväntade utbyggnadsplanen.

Översiktsplanens intention för området är kompletteringsbebyggelse med attraktiva bostäder i varierade boendeformer, samt upprätthållna gröna kopplingar. Platsen ligger nära intill det specifika förändringsområdet Hallunda centrum och Hallundavägen. Förslaget går huvudsakligen i linje med

REMISS

översiktsplanen. Utbyggnadsplanen inom de närmaste fem åren är 100 bostäder.

VA-behov

Riskledningar[2] kan finnas inom detaljplanelagt området. Dagvattenlösningar ska samordnas med intilliggande detaljplaner.

Det aktuella området är högt beläget därför finns en tryckstegringsstation som förser området med vatten. En kapacitetsutredning på tryckstegringsstationen behöver göras så att båda tryck och flöde kan upprätthållas.

Idun

Området för den föreslagna förtätningen utgörs idag av medeltät stadsbygd. Enligt Botkyrkas översiktsplan vill kommunen se mer förtätning i detta område.

Utbyggnadsplanen inom de närmaste fem åren är 250 bostäder som innefattar lägenheter, radhus och studentlägenheter. Förslagen ska även möjliggöra parkering i garage. Ny bebyggelse föreslås på befintliga parkeringsytor och på platser med befintlig komplementbebyggelse. Föreslagen bebyggelse varierar i skala mellan radhus i två våningar och flerbostadshus i upp till åtta våningar.

VA-behov

Kapacitetsutredning för spillvattenledningar behöver göras.

Freja

Föreslaget planområde omfattas av gällande stadsplan för del av Norsborg, Norsborg II, 53-03-1 som är upprättad 1968. Huvudsaklig användning för det aktuella området är bostäder och byggnadskvarter. En del av fastighet Hallunda 4:9 är redan planlagd för parkering för förskolan Anemonen enligt detaljplan för förskolan Anemonen (antagen 12 juni 2018). Planområdet ligger 500 meter från Norsborg centrum och gränsar till förskolan Anemonen. I närheten finns ett flertal lekplatser och ett stort naturområde norrut. Platsen lämpar sig väl för nya bostäder i och med närheten till kollektivtrafik och service.

Den förväntade utbyggnadsplanen inom de närmaste fem åren är 250 bostäder.

VA-behov

Kapacitetsutredning för spillvattenledningar behöver göras.

[2] ledning med både hög sannolikhet för, och hög konsekvens vid driftavbrott eller bristande funktion.

REMISS

Sommarstugan 1–3

Området ligger i Uttran, väster om Tumba. Detaljplan Sandstugan (60–35) från 2014-11-03 gäller för området, med genomförandetid fram till 2024-11-03.

Den förväntade utbyggnadsplanen består av två flerbostadshus i stället för planlagda tre villor. Utbyggnadsplanen inom de närmaste fem åren är 25 bostäder.

VA-behov

Den befintliga dagvattenutredningen för området ska utvecklas utifrån nytt bebyggelseförslag samt VA- och dagvattenstrategi och riktlinjerna för hållbar dagvattenhantering.

Planområdet ligger inom sekundär skyddszon i Segersjö vattenskyddsområde och dess skyddsföreskrifter ska följas.

Det pågår en utredning om vattentrycket i området. Utredningen bör utvecklas med den planerade utbyggnadsplanen för att kunna säkerställa en optimal relation mellan tryck och flöde i området.

Samariten

Fastigheten Samariten 1 är belägen i ett centralt och kollektivtrafiknära läge. Förslaget är förenligt med översiktsplanen som anger att fastigheten kan utvecklas med en medeltät stadsbygd. Den aktuella fastigheten, Samariten 1, ligger cirka 700 m från Tumba centrum.

Den förväntade utbyggnadsplanen är 450 bostäder.

VA-behov

Resultat från skyfallskarteringen visar att hela den kulverterade sträckan mellan Kvarnsjöns utlopp och Hågelbyleden är utsatt för översvämningsrisk. Dagvattenutredning måste ta hänsyn till översvämningsrisker i närheten av den förväntade utbyggnadsplanen.

Kapacitetsutredning för spillvattenledningar behöver göras.

Slätten 1

Fastigheten Slätten 1 ligger i centrala Tullinge och innehåller centrumbyggnad med bland annat affärer, bibliotek, medborgarkontor och bostäder. Förutom centrumbyggnad finns även en parkeringsplats samt en mindre enplansbyggnad som ligger på gårdssidan av fastigheten.
Den förväntade utbyggnadsplanen består av 100 bostäder därför finns behov av en ny detaljplan.

REMISS

VA-behov

Kapacitetsutredningar för avlopp- och dagvattenledningar behöver göras. Dagvattenlösningar bör samordnas med den förväntade utbyggnadsplanen för Banslätt 1.

Banslätt 1

Fastigheten Banslätt 1 ligger i centrala Tullinge och innehåller en befintlig byggnad, det så kallade Samhallhuset. Enligt gällande detaljplan från år 1971 är fastigheten planlagd för småindustri och kontor. Därför finns behov av en ny detaljplan för utbyggnad av bostäder.

Den planerade utbyggnadsplanen består av 100 bostäder som kommer att byggas på aktuell del av fastigheten.

VA-behov

Utredningar av dagvattenhantering och skyfallshantering behöver göras. Det finns idag risk för översvämning intill den befintliga byggnaden, framför allt på den nordöstra sidan. Inom detaljplanearbetet ska hänsyn till riskledningar tas då området ligger nära järnvägen och Huddingevägen.

Tumba 7:230

Området är i kommunens översiktsplan utpekat som en kommande lämplig bostadsmiljö, men där även sammankopplat med en eventuell framtida omdragning av vägen, ”förbifart Tullinge”. Den förväntade utbyggnadsplanen omfattar bostäder, kontor, butik bland annat.

Antal bostäder som planeras i dagsläget är det ca 60 bostäder.

VA-behov

Tumba 7:230 ligger inom den yttre skyddszonen för Tullinge vattentäkt. Detta innebär att skyddsföreskrifterna för vattenskyddsområdet ska följas. I området där det planeras att byggas finns det potentiellt risk för ras och skred. Fördjupade undersökningar för markerosioner enligt skredkommission ska göras.

Kajkanten

Området är utpekat som förändringsområde i översiktsplanen ÖP. Enligt ÖP ska det vara gles stadsbygd på denna plats. Fastigheten är belägen vid Tullingesjöns sydvästra strand. För området gäller två detaljplaner som anger hamnområde och vattenområde som får överbyggas.
Den förväntade utbyggnadsplanen inom de närmaste sex åren är 230 bostäder.

VA-behov

Den förslagna bebyggelsen ligger inom Tullinges inre vattenskyddsområdet. Lösningar för hantering av dagvatten ska uppfylla de kraven som finns i föreskrifterna för Tullinge vattenskyddsområdet.

REMISS

Vidare ligger området inom översvämningsriskområde för Mälaren och inom de av SGU utpekade aktsamhetsområdena inom kommunen. Detta innebär att det finns potentiellt ökad risk för ras och skred. Fördjupade undersökningar för markerosioner enligt skredkommission ska göras.
Enligt Länsstyrelsens rekommendationer för lägsta grundläggningsnivå för ny bebyggelse vid Mälaren med hänsyn till risken för översvämning så gäller för ny sammanhållen bebyggelse att denna behöver placeras 2,7 meter över havet för den beräknade högsta vattennivån (RH2000). Det innebär att föreslagen bebyggelse bör anpassas till dessa rekommendationer.

Tumba 7:241

Området är beläget väster om Sandstugan och består idag till största del av en grustäkt. I väster gränsar fastigheten mot Salems kommun.

Det föreslagna området är inte detaljplanelagt. I översiktsplanen är området utpekat som förändringsområde med gles stadsbygd. Kommunen vill se en bostadsutbyggnad i grustäktsområdet efter det att täkten avslutats.

I dagsläget är det oklart antal bostäder som kommer att byggas inom detaljplanen.

VA-behov

Planområdet ligger inom yttre skyddszon för Segersjö vattentäkter därför ska hantering av dagvatten uppfylla de kraven som är fastställda i skyddsföreskrifterna.

Den befintliga allmänna VA-anläggningen inom det aktuella området har begränsad kapacitet. En kapacitetsutredning behöver göras för den befintliga pumpstationen i området.

Vårsta 3:1

Området är beläget i Vårsta, strax söder om Kassmyra grustag. Inom området för detaljplan finns en tillfällig förskola samt naturmark. Norr om området finns en till stora delar nedlagd grustäkt, Kassmyra grustag, samt ett antal industriella verksamheter.

I dagsläget är det oklart antal bostäder som planeras att byggas. Ingen befintlig detaljplan finns för de föreslagna områdena för detaljplan.

VA-behov

En del av planområdet ligger inom yttre skyddszon för Segersjö vattentäkter därför ska hantering av dagvatten uppfylla de kraven som är fastställda i skyddsföreskrifterna.

En kapacitetsutredning behöver göras på den befintliga VA-anläggningen i närliggande områden.

REMISS

Vårsta 1:39

Området är beläget strax öster om Kassmyra grustag och norr om Vårsta. Fastigheten är idag bebyggd med en villa. Det föreslagna området är inte detaljplanelagt. I översiktsplanen är området utpekat för gles stadsbygd.

I dagsläget är det oklart antal bostäder som kommer att byggas inom detaljplanen.

VA-behov

Dagvattenfrågan bör samordnas med området Vårsta 3:1.

En kapacitetsutredning behöver göras på den befintliga VA-anläggningen i närliggande områden.

Dalsta 4:1

Området ligger i Grödinge öster om Kagghamra tomtområde och väster om Dalsta gård.
Den förväntade utbyggnadsplanen är 40 bostäder.

VA-behov

En dagvattenutredning behöver tas fram för området. I dagvattenutredningen borde man se över möjligheter att samordna dagvattenlösningar med närbelägna områden där det finns befintlig bebyggelse som tex Dalsta och Byrsta. Dessa områden beskrivs i VA-planen bilaga 1.

Syftet med samordningen är att eftersträva ett helhetstänk då områdenas avrinning leder till Kagghamraån som är en vattenförekomst med måttlig ekologisk status och uppnår ej god kemisk status. Ån är dessutom ett riksintresse för naturvården med en unik havsöringsstam.

För avledning av spillvatten från området behöver det eventuellt anläggas en pumpstation.

REMISS

STYRDOKUMENT I BOTKYRKA KOMMUN

Åtgärds- och aktivitetsuppföljning, bilaga 3

REMISS

Strategi
Program
Plan
Policy
Riktlinjer
Regler

BOTKYRKA KOMMUN

Diarienummer: TFN/2021:00259
Dokumentet är beslutat av: Kommunfullmäktige
Dokumentet beslutades den: xx januari 2022
Dokumentet gäller för: Alla nämnder
Dokumentet gäller till den: xx januari 2027

REMISS

Dokumentansvarig är: Teknik- och fastighetsnämnden
För revidering av dokumentet ansvarar: Teknik- och fastighetsnämnden
För uppföljning av dokumentet ansvarar: Teknik- och fastighetsnämnden
Relaterade dokument: VA-plan och bilagor 1 och 2

Inledning

Bilaga 3 är en del av Botkyrkas VA-plan 2021. I bilaga 3 följs upp de åtgärder som har listas upp i kommunövergripande dricksvattenutredning samt beskrivs vilka aktiviteter som behöver utföras för att uppnå målen i VA- och dagvatten-strategin.

Botkyrka kommuns VA-plan är ett verktyg för långsiktigt hållbar planering av vatten- och avloppsförsörjningen i hela kommunen oavsett om det sker i allmän eller enskild regi. Med en medveten planering får kommunen bättre kontroll över VA-taxans utveckling samtidigt som vi bidrar till allt bättre förhållanden i grundvatten, vattendrag, sjöar och kustvatten.

VA-planen 2021 består av ett huvuddokument samt tre bilagor:

- I Bilaga 1 beskrivs VA-utbyggnadsplanen i befintlig bebyggelse.
- I Bilaga 2 beskrivs VA-behov som konsekvens av kommunens förväntade utbyggnadsplaner.
- I Bilaga 3 följs upp de åtgärder som har listas upp i kommunövergripande dricksvattenutredning samt beskrivs vilka aktiviteter som behöver utföras för att uppnå målen i VA- och dagvattenstrategin

I VA- och dagvattenstrategi beskrivs 7 mål, 19 delmål samt olika mått och mål-värden.

Uppföljning av aktiviteterna, åtgärderna och analys av mått och målvärden sker i kommunens planerings och uppföljningsverktyg. Teknik och fastighets-nämnden har även fått i uppdrag av kommunfullmäktige att årlig rapportera uppföljning av målen som finns i VA- och dagvattenstrategi.

REMISS

Botkyrka, november 2021

Innehåll

Inledning 3
Aktiviteter för att uppnå målen i VA- och dagvattenstrategi 5
Mål 1
Säker och långsiktigt hållbar dricksvattenförsörjning 5
Mål 2 6
Driftsäker och långsiktig hållbar spillvattenhantering 6
Mål 3 6
Långsiktigt hållbar dagvattenhantering 6
Mål 4 8
Botkyrkaborna och verksamhetsutövare trivs i kommunen ... 8
Mål 5 9
Långsiktig VA-planering 9
Mål 6 10
Kostnadseffektiva processer 10
Mål 7 11
Kompetenta och engagerade medarbetare 11
Åtgärdsbehov för att säkra kommunens framtida dricksvattenförsörjning 12
Åtgärder som behöver genomföras på kort sikt 12
Åtgärder som behöver genomföras på långsikt 14

REMISS

Aktiviteter för att uppnå målen i VA- och dagvattenstrategi

Mål 1
Säker och långsiktigt hållbar dricksvattenförsörjning

Delmål	Botkyrkaborna har tillgång till ett hälsosamt och rent vatten
	• Ta fram rutiner för påträffande av förorenad mark (Detta utifrån risk och sårbarhetsanalys för grundvattenförekomsterna i kommunen (RSA)). • Säkerställ rutin vid upptäckande av stängd ventil på ledningsnätet. • Vidta nödvändiga skyddsåtgärder beträffande vägar inom vattenskyddsområde. • Kontroll av grundvattennivåer vid vattenskyddsområden och upprätta åtgärdsplan för sjunkande grundvattennivåer.
Mått och målvärde	• Antal godkända dricksvattenprover (i %). • Grundvattennivåer (ökning, minskning). • Antal registrerade klagomål och driftstörningar följs upp årligen (ja/nej). • Alla mekaniska vattenmätare är utbyta till fjärrstyrda vattenmätare senaste år 2024 (ja/nej).

Delmål	Kommunens vattenanläggningar ska behandlas som en tillgång och förvaltas hållbart och värdeskapande
Aktiviteter	• Uppdatera vattenskyddsområde och skyddsföreskrifter för Segersjö. • Se över och eventuellt revidera skyddsföreskrifter för Tullinge vattenskyddsområde med hänsyn till identifierade risker och hot i RSA. • Starta arbete med vattenskyddsområde och skyddsföreskrifter för Uttran, Vårsta. • Gör nödvändiga åtgärder vid vattenskyddsområde som till exempel vägförbättringsåtgärder.
Mått och Målvärde	• Har arbetet med föreskrifterna för Segersjö vattenskyddsområde påbörjats under 2022 (ja/nej). • Har föreskrifterna för Tullinge vattenskyddsområde setts över 2022? (ja/nej).

Delmål	God krisberedskap
Aktiviteter	• Framtagande av nödvattenförsörjningsplan • Öva nödvattenförsörjning • Öva krisorganisationen • Restaurera Segersjö vattenverk för reservvattenförsörjning

REMISS

Mått och målvärde	• Aktuell krisberedskapsplan 2022 (ja/nej) • Aktuell nödvattenförsörjningsplan 2022 (ja/nej) • Strategiska ventiler funktionstestade (100 %)

Mål 2

Driftsäker och långsiktig hållbar spillvattenhantering

Delmål	Verka för ett samhälle som är fritt från utsläpp och farliga gifter med hänsyn till både människor, djur och natur
Aktiviteter	• Aktivt uppströmsarbete • Handlingsplan REVAQ
Mått och målvärde	• Handlingsplanen för uppströmsarbetet följs upp årligen (ja/nej). • Finns flödesmätare installerade på strategiska punkter för kontroll på flöden från vissa tillrinningsområden (ja/nej).

Delmål	Kommunens avloppsanläggningar ska behandlas som en tillgång och förvaltas hållbart och värdeskapande
Aktiviteter	• Ta fram en plan för installation av fasta flödesmätare per avrinningsområde. • Prioritera områden med problem med tillskottsvatten och upprätta en tidplan för områdesvis utredning och åtgärder av hela nätet utifrån befintliga data samt flödesmätning. • Ta fram program för områdesfilmning. Prioritering, frekvens, uppföljning, planering och genomförande av åtgärder. • Ta fram rutiner för spolning och rotskärning. • Uppdatera rutiner för spolning och rotskärning.
Mått och målvärde	• Finns en kalibrerad spillvattenmodell för upptagningsområde till Alby Övre och Hamra år 2022 (ja/nej). • Framtagning av förnyelseplan samt årlig uppföljning av den år 2022 (ja/nej).

Mål 3

Långsiktigt hållbar dagvattenhantering

REMISS

Delmål	Tydlig ansvarsfördelning för dagvattenhantering
Aktiviteter	• Utredning om juridiskt ansvar för diken och vattendrag.
Mått och mål-värde	• Framtagning av gränsdragning i kommunens karta för diken och vattendrag (ja/nej)

Delmål	Hållbar dagvattenhantering vid ny- och ombyggnationen
Aktiviteter	• VA- och dagvattenstrategin ska vara antagen av Kommunfullmäktige höst 2021. • Riktlinjer för hållbar dagvattenhantering ska vara antagen av Kommunfullmäktige höst 2021.
Mått och målvärde	• Årlig uppföljning av de detaljplaner som inte följer riktlinjer för hållbar dagvattenhantering (ja/nej).

Delmål	God vattenkvalitet i sjöar, vattendrag och grundvatten
Aktiviteter	• Implementera åtgärder enligt Botkyrkas blå värden åtgärdsplan. • Strategi för provtagningar för att testa föroreningshalten i dagvattensystemet. • Kartlägga områden med översvämningsproblematik där det inte finns verksamhetsområde idag. • Verka för att ta fram underhållsplan och tillsyn för brunnar och vägtrummor i kommunen.
Mått och målvärde	• Årlig uppföljning av lokalt åtgärdsprogram för Botkyrkas blå värden (ja/nej). • Uppföljning av vattenförekomsternas status vid uppdatering av åtgärdsprogrammet för Botkyrkas blå värden (ja/nej).

REMISS

Delmål	Klimatanpassad dagvattenhantering
Aktiviteter	• Översiktsplanering ur VA-perspektiv- VA-frågor ska tas i tidigt skede. • Aktivt deltagande i arbetet med Botkyrkas klimat och sårbarhetsanalys framtagen 2021. • Bedöma påverkan på befintligt system utifrån mängder, försörjning, kapacitet.
Mått och målvärde	• Årlig uppföljning av de detaljplaner som inte följer riktlinjer för hållbar dagvattenhantering (ja/nej).

Mål 4

Botkyrkaborna och verksamhetsutövare trivs i kommunen

Delmål	Hållbara vattentjänster
Aktiviteter	• Inventera vanligt förekommande frågor och lägga upp tydlig information på botkyrka.se • Digitala beställningar på botkyrka.se
Mått och målvärde	• Antal mejl/klagomål följs upp årligen (ja/nej)

Delmål	God tillgänglighet
Aktiviteter	• Följ en fråga från början till slut i ett ärendehanteringssystem oavsett vem som äger den.
Mått och målvärde	• Identifiera de mest använda tjänsterna och skaffa e-tjänster för dessa senast år 2022 (ja/nej).

REMISS

Delmål	Hållbart byggande, där byggande sker med fokus på människors behov, god hälsa och hushållning med resurser
Aktiviteter	• Kommunicera internt och externt kommunens riktlinjer och strategier kopplade till vattenfrågor vid relevanta sammankomster. • Kommunicera kommunens riktlinjer och strategier kopplade till vattenfrågor i samband med bygglov vid ny och ombyggnation. • Arbeta systematiskt med omvärldsanalys. • Diskutera skall-krav och kvalitetsparametrar med avseende på hållbarhet med verksamheten för upphandling.
Mått och målvärde	• Servicenivån mäts och följs upp genom lämpliga nyckeltal tex enkät (ja/nej). • Framtagen handlingsplan utifrån enkätens resultat finns (ja/nej).

Mål 5

Långsiktig VA-planering

Delmål	Rätt förnyelsetakt för ledningar och anläggningar
Aktiviteter	• Ta fram en tioårsplan för vilka objekt som ska förnyas.
Mått och mål-värde	• Vatten: Minst 3,0 km ledningar per år (rullande femårsmedel) fram till 2025. • Spillvatten: 1,2 km per år fram till 2025 • Pumpstationer: renovering enligt förnyelseplan

Delmål	VA-planeringen är samordnad med kommunens övergripande Bebyggelseplanering
Aktiviteter	• Medverka vid behandling av Översiktsplan. • Samarbete med de olika aktörer i kommunen så att VA-frågor är tidigt med i samhällsplaneringen.
Mått och målvärde	Uppföljning av VA-planens bilagor sker årligen (ja/nej).

REMISS

Delmål	Det långsiktiga strategiska arbetet sker i samarbete mellan politik och tjänstemän
Aktiviteter	• Informera och skapa förståelse hos politikerna om vikten av VA som grundläggande samhällsfunktion. • Ny tätortsnära bebyggelse planeras så att dagvatten kan tas om hand utan att risken för översvämning ökar på grund av klimatförändring. Information om områden och vilka utmaningar finns för att kunna bygga inom ett visst område finns i bilagor 1 och 2 till VA-planen.
Mått och målvärde	• Årlig uppföljning av lokalt åtgärdsprogram för Botkyrkas blå värden (ja/nej). • Årlig uppföljning av de detaljplaner som inte följer riktlinjer för hållbar dagvattenhantering (ja/nej).

Delmål	Botkyrka har en VA-taxa som utvecklas jämt över tid
Aktiviteter	• Införa tidredovisning för olika projekt/arbetsgrupper. • Se över avgifterna för dagvatten gata och dagvatten fastighet så att de överensstämmer med kostnaderna. • Revidering av allmänna bestämmelser för vatten och avlopp (ABVA) år 2022.
Mått och Målvärde	• Antal registrerade klagomål och driftstörningar följs upp årligen (ja/nej). • Aktuell 10-årig taxeprognos • Aktuella 10-årsplaner för egna investeringar och exploateringar • Utvärdering av de fem komponentavskrivningar som infördes 2018.

Mål 6

Kostnadseffektiva processer

Delmål	Tillförlitliga och IT-säkra verksamhetssystem
Aktiviteter	• Skapa processbilder på efterfrågade och befintliga fungerande processer i till exempel framtida projektportalen. • VA-huvudmannen ska ta fram en plan för hur kartdokumentation över ledningsnätet i enlighet med NIS-direktivet hanteras. • VA-huvudmannen ska ta fram rutiner för utskick av VA:s kartor över ledningsnätet till projektörer/fastighetsägare. • VA-huvudmannen ska utreda en säkerhetsklassning av vattenledningsnätet.
Mått/Målvärde	• Antal lyckade intrångsförsök i vår IT-miljö (0) • Antal kvalitetshöjande insatser i VA-banken (2 per år)

REMISS

Delmål	Utveckla kommunens digitalisering för att nyttja digitaliseringens möjligheter optimalt
Aktiviteter	• Utveckla nya e-tjänster mot kund. Exempelvis uthyrning av ståndrör till brandpost, sprinkler, servisanslutning med mera • VA-huvudmannen ska skaffa sig ett system där det går att inrapportera alla incidenter på plats. • VA-huvudmannen ska digitalisera fysiska dokument och minimera personliga arkivbehovet.
Mått och Målvärde	• Finns e-tjänster för viktiga och mest användbara tjänster (ja/nej). • Botkyrka.se uppdateras årligen med den mest sökta informationen (ja/nej).

Mål 7

Kompetenta och engagerade medarbetare

Delmål	Attraktiv arbetsgivare och arbetsplats
Aktiviteter	• Alla berörda nämnder ska säkerställa att det finns tydliga rutiner för överlämning av ärendena mellan de olika verksamheterna. • Kunskapsåterföring från kurser, seminarier, utbildning med mera till kollegor, vid till exempel arbetsplatsträffen.
Mått och målvärde	• Antal workshops/träffar per år

REMISS

Åtgärdsbehov för att säkra kommunens framtida dricksvattenförsörjning

Åtgärder som behöver genomföras på kort sikt	
Åtgärder	Kommentarer
Säkerställa resurser för att arbeta med Kommunens vattenprogram (Botkyrkas Blå Värden) för att uppnå miljökvalitetsnormerna (MKN) för yt- och grundvatten enligt Vattenmyndighetens åtgärdsprogram.	Uppföljning av LÅP för Botkyrkas blå värden sker fyra gånger per år. Vid senaste uppföljningen i augusti 2021 konstaterades att kommunen följer tidsplanen enligt planerat.
Säkerställa att de viktigaste anläggningarna för dricksvattenförsörjning skyddas, EU:s NIS-direktiv[1]	Livsmedelsverket utförde revisionen enligt EU:s NIS-direktiv i september 2021. Sammanfattning är att kommunen följer de fastställda kraven.
Färdigställa kommunens nödvattenförsörjningsplan. Upprätta samarbete och avtal gällande leverans av nödvatten och transporter för distribution av nödvatten.	Arbetet är pågående och beräknats vara klar vinter 2021/2022.
Ta fram en sårbarhetskarta inklusive tillrinningsområde för våra prioriterade grundvattenförekomster, Tullinge-Ekebyhov-Riksten, Uttran, Vårsta och Rosenhill-Lilla Ström, med uppgifter om områden som är viktiga för grundvattenbildning och för konstgjord infiltration. Göra en riskanalys som bland annat ska ligga till grund för markanvändning inom tillrinningsområdet och till en eventuell revidering och upprättande av skyddsområden respektive skyddsföreskrifter. Sårbarhetskartan ska också ligga till grund för och stärka skyddet för tillrinningsområdena i kommande översiktsplan.	Analys av sårbarhet och skyddsbehov har tagits fram av Tyrens och levererades mars 2021.
Utreda och vid behov åtgärda markföroreningar som riskerar att påverka vattenkvaliteten i prioriterade yt- och grundvattenförekomster.	Risk och sårbarhetsanalys som har tagits fram av Tyrens, 2021 identifierar platser med förorenad mark och verksamheter som även idag kan vara förorenade. Vidare

[1] EU.s NIS-direktiv genomfördes i Sverige 2018 och ställer krav på säkerhet i nätverk och informationssystem. Reglerna omfattar leverantörer av samhällsviktiga tjänster såsom t.ex. dricksvattenförsörjning

REMISS

	arbete är att utreda ansvarsfrågan för dessa platser.
Ta fram förslag på klimatanpassningsåtgärder för dricksvattenförsörjning	Flera förslag på klimatanpassningsåtgärder har tagits fram i rapporten för klimat- och sårbarhetsanalys framtagen 2021. Arbetet med klimatanpassningsåtgärder påbörjas i vinter 2021.
För att på kort sikt säkra kommunens reserv och nödvattenförsörjning behöver vi: - Driftsätta Tullinge vattenverk med nya reningsåtgärder för att klara gränsvärden för PFAS. - Arbeta för att stoppa spridning av PFAS från före detta F18. - Undersöka möjligheter och lokalisering för konstgjord infiltration, (Hamra grustäkt med vatten från Tullingesjön). - Utreda eventuellt behov av uppdaterat vattenskyddsområde och skyddsföreskrifter som inkluderar Tullingesjön. - Driva skadeståndsärende mot Försvarsmakten gällande PFAS-föroreningar i vattentäkten.	Skadeståndsärendet mot Försvarsmakten är pågående. Försvarsinspektören för hälsa och miljö (FIHM) har förelagt Försvarsmakten (FM) att inkomma med förslag till övergripande åtgärdsmål samt riskvärderingsmetod. Den 1 november 2021 har Försvaret inkommit med resultat av deras undersökningar för åtgärder och riskvärdering.

REMISS

Åtgärder som behöver genomföras på långsikt	
Åtgärder	Kommentarer
För att säkerställa en långsiktig plan för vattenförsörjning till Botkyrkaborna behöver vi skydda prioriterade möjliga vattentäkter för framtida dricksvattenframställning: Uttran, Vårsta och Rosenhill-Lilla Ström grundvattenresurser samt ytvattenresurserna Tullingesjön, Uttransjön, Malmsjön, Getaren och Axaren. - Kartlägga PFAS föroreningen i Vårsta vattenförekomst. - Se över Segersjö vattenskyddsområde och vid behov uppdatera med föreskrifter om bland annat markanvändning för att stärka kommunens möjligheter att skydda området från verksamhet som kan påverka Segersjö grundvattentäkt negativt. - Inrätta vattenskyddsområde med föreskrifter om bland annat markanvändning för att stärka kommunens möjligheter att skydda området från verksamhet som kan påverka Vårsta grundvattenförekomst negativt. - Ett vattenskyddsområde med föreskrifter om bland annat markanvändning behöver inrättas för Rosenhill-Lilla Ström för att skydda grundvattenresursen i ett flergenerationsperspektiv för framtida dricksvattenuttag	Ett provtagningsprogram för Vårsta, Uttran och uppströms Tullinge vattenverk har påbörjats sedan några år tillbaka och arbetet fortsätter med att följa upp vattenkvalitet och grundvattennivåer. Halterna av PFAS föroreningar i grundvattenförekomsterna följs upp i provtagningsprogrammet. Arbetet med revidering av skyddsföreskrifter följs upp som en aktivitet för att uppfylla ett av målen i VA- och dagvattenstrategi.
Undersöka lämplig lokalisering för ett nytt vattenverk i Segersjö/Uttran och möjligheter att utnyttja Uttransjön för att stärka grundvattenbildningen genom konstgjord infiltration.	Denna åtgärd kommer att utredas efter att Segersjö vattenverk har tagits i drift som reservvattentäkt.
Undersöka lämplig lokalisering för ett vattenverk i Vårsta och möjligheter att utnyttja Malmsjön för att stärka grundvattenbildningen genom konstgjord infiltration.	Denna åtgärd kommer att utredas efter att Segersjö vattenverk har tagits i drift som reservvattentäkt.
Undersöka lämplig lokalisering för ett vattenverk i Rosenhill-Lilla Ström och möjlighet att utnyttja sjöarna Getaren och Axaren för att stärka grundvattenbildningen genom konstgjord infiltration	Denna åtgärd kommer att utredas efter att Segersjö vattenverk har tagits i drift som reservvattentäkt.